

ELŐFIZETÉS:

Egész évre 6 ft.
Fél évre . . . 3 ft.
Negyed évre 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét
illető küldemények a
szerkesztőnek, anyagiak
a laptulajdonosnak kül-
dendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DIJ:

egy 1 haasbos petit sor
10 kr., többzetűri hirtet-
tésnél olcsóbb. Nyiltter
sora 25 kr. Belyegdíj min-
den hirdetésnél 30 kr.
A hirdetések Bittermann
Nándor nyomdájában és
a szerkesztőnél fogad-
tatnak el.
Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 15 kr.

Megjelenik minden kedden.

Egyes szám ára 15 kr.

Az ipar falukon.

alusi iparosaink sorsa semmi tekintetben sem irigylésre méltó.

Ha közelebbi szemügyre vesszük őket, azt találjuk, hogy vagy képzetlenek emberileg és szakmailag egyaránt, vagy rútszegények, azért húzódtak oda.

A legtöbb, kivált a céhrendszer eltörlése óta önállósult iparos, alig végzi el inaséveit: mert némi helyi-összeköttetései vannak, rögtön kiböki a firmát és elkezd a maga kezére dolgozni, a nélkül, hogy tanító mestere jó vagy rossz szokásainál különbeket látott volna.

Ezek a helybeli születésűek vagy olyanok, akik házasság útján állapodnak meg valahol.

A másik rész olyan elemekből áll, akik, mint a hegyoromról leguruló kődarab, valahol ott fölakadtak és további kutatása nélkül annak, van-e itt jövőjük és milyen, ott állapodnak meg, hogy e címen ott is vesszenek.

Ezek szegény vándorló legények, akik, csak hogy legalább világot futniok ne kelljen, ideig-óráig beérik akármilyen sanyarú önállósággal.

Igaz ugyan, hogy izlése egyik fajtának se igen van, mert nem is lehet, meg ha volna is, nincs hol értékesíteni; hanem azért a hozzájuk fűzött igényekhez aránylag elég jó munkát csinálnak.

Eszerint általában azt mondhatni róluk, hogy elmaradtak ugyan, de ez practice nem baj, mert környezetük ezt nem tudja, sőt ők maguk sem tudhatják, minthogy a maguk munkájánál különben csak elvétve láthattak. Megfelelni tehát ahogy-ügy megfelelnek, szorgalmukat kétségbe vonni — legalább átlag szólva — szintén nem lehet.

Es mégis ki kell mondanunk, hogy a mi falusi iparosaink sorsa — persze megint csak átlag szólva — olyan, vagy tán még rosszabb, mint az utolsó napszámosság.

Mert ez először mindég talál munkát, ha akar dolgozni, — az iparos nem; másodsor nálunk munkás kéz után nagy a kereslet, iparcikkek után már sokkal kisebb, mert népünk csak akkor vesz valamit — az egy ruhán kívül ha kénytelen vele.

De ezek elemi bajok, melyek a levegőben rejlenek, melyeket a helyzet teremtett és állandósít.

Hanem van két másik, amelynek se nem muszaj, se nem lehetne lennie, ha maguk az iparosok okosabbak, összetartóbbak volnának.

Az egyik a helytelen konkurrenczia.

Tudva levő, hogy a paraszt alkuszik, akármit kérnek és csak akkor vesz, ha a leengedéssel meg van elégedve

Másrészt tény, hogy a falusi iparos, mert ugy is kevés a munkája, egymás bőrére árlejt; dolgozik félig ingyen, csak hogy a kollégájának ártson. Így aztán a csekély kereslet és tömeges kínlat között egészségtelen viszony fejlődik ki, melynek keserű levét az iparos issza meg.

E bajon ugy lehetne segíteni, ha minden községben egyetértene az egyszakmájú elem és megállapítana bizonyos egységáratokat, melyeken alul közegyezség szerint nekinek sem volna szabad munkát vállalni.

A másik a sok vásár, illetőleg az iparszabadság — mert a kettő együtt képez egy nagy bajt.

A szakképzettség, mint köztudomású, mellesleg nálunk; mert hisz a tőke u alkodik fölötté A munkás kénytelen dolgozni, ugy ahogy fizetik, mert élnie kell. A tőke ezt tudja, kiszimatolja a vidék keresettebb ágait s azokból a dolgozó bőrére helyenként lassan monopoliumot csinál. Az iparos nálunk a józan verseny teréről lesüllyedt a tőke napszámosság; mert a sok vásár kiteszi őt a vevő önkényének s így — ha van — csekély tőkét is mielőbb elvásározza, aztán megint dolgozik darabszámra a boltosnak,

aki tart 77-féle portékát s hol egyik, hol másik mégis csak megy az évad szerint.

Ennek a nagy kórságnak csak a szakszerű képzettség megkövetelése, vagyis egy egész új alapra fektetett ipartörvény vethetne véget.

Azért nagyon okosan tennének a saját érdekében iparosaink, ha községenként megkérnék megyei képviselőiket, hogy itt a közgyűlésen indokolt fölratokkal, lehetőleg az egész megye érdekeit tolmácsolva és sürgetve, a magas kormánynál az ipartörvény megfelelő revíziójának s a kötelező társulati szellem sürgetésének kifejezést adnának.

R. k. egyházzévédnökségi ülés.

Vasárnap d. e. 10 órakor igen látogatott ülést tartott a r. k. egyházzévédnökség. Jelen voltak: Hoffmann Mihály, polgármester, elnök; Szilágyi József, jegyző; Zsulyevits Demjén, Donozlovits József, dr. Csikás Benő, Esztergamy Károly, Weszelovszky Péter, Virter Károly, ifj. Dzsinitz Márton, Budimcevicz Gábor, Odry János, Bálints Mátyás, Stebler Lajos, Dorotits Mátyás, Huber József, Valter Nándor, Ambrozovits Gyula, Blumenthal János, Husvéth István, Ráth Károly, Kovácsfi Kálmán, Gottlieb Márton, Falcone Lőrinc, Gusztáv és Nándor, Barthal József, Molnár István, Széchenyi József, Fejér Gyula, Kovácsfi Alajos, Bunyi Károly, Dalmay Pál, Lippert Ferenc, Heindlhoffer Róbert, Koczkár Zsiga, Heintz Kálmán, Franczl Mór, Schäffner József, Fernbach Antal, védnökségi tagok.

I. A héttagú iskolaépítő bizottság előterjesztése az építés ügyében, mely javallja, hogy a Pártos-féle tervek alapján árlejtési hirdmény tüzessék ki, mielőtt a terveket az érseki hatóság jóváhagyja.

E javaslat fölött teljes két óráig folyt a vita; némely tag beszélt tiszser is, mégse mondott semmit. A vége az lett, hogy necsak dongaboltokra, hanem vas traverzekre is szólnak a költségvetések. A tervek fölterjesztése alkalmából egyszersmind megkéretik az érsek, hogy az e célra megajánlotta 50000 frtnak folyóvát teli módja iránt tájékozással nyilatkozzék.

A javaslat ellen csak Molnár István kelt föl, még pedig egyhangulag, mert maga maradt. Aggály a nem indokolatlan ugyan, mert pénz ügyi; de ezt az árlejtés, ha sikeres lesz, ugyis megszünteti; ha nem lesz sikeres, hát új pályát vezet kiürni még aztán is lehet.

Részünkről hibáztatjuk, hogy a sok szóbeszéd között nem mondatott ki, hogy a központi fiiskola s a zárda épület külön-külön is kiadatik. Ez nem zárja ki, hogy egy legyen a vállalkozó s a kisebb erőnek is ad alkalmat a versenyben való részvételre.

Az iskolaépítési-alap jelenlegi állása ez:	
Készpénz	114576 frt 60 kr.
Az érsek ajándéka	50000 frt.
A f. évi kamat	6000 frt.

Kerek összeg 174000 frt.

A tervezett két épület előirányzati költsége:	
A központi fiiskola (10 teremmel)	45553 frt.
Az apáca zárda (2 óvodával 8 lányosztállyal)	65843 frt.

Összesen 111396 frt.

Kár volt ki nem mondan, hogy a tervezetek ugyan zsinórmértékül vétetnek az ajánlatok elbírálásánál; de az ellen elvileg nem tétetik előre kifogás, ha azok a főcél szemmel tartása mellett, ju tányosságai szempontokból egyszerűsítettnek.

Ily előleges nyilatkozat sokat lenditene az ügyön, és miután az árlejtési hirdménynek a minél előbb várt érseki jóváhagyás utáni fogalmazása a régi héttagú választmányra bízott, (Hoffmann, Szilágyi, Széchenyi, Blumenthal, Husvéth, Gottlieb, Kovácsfi K.) ez jól tenné, ha erre figyelmet fordítana s ennek eshetőleges hasznát megbeszelné.

Ugyane választmány megbízott, hogy a Szelencsében telket, a bánáti telekre pedig tervet szorgalmazzon.

2. A belügyminiszteri leirat, mely a Koronatelekeknek iskolai célra felhasználását jóváhagyja, örvendetes tudomásul vétetett.

3. A tanítók kérvénye fizetés felemelés iránt jogosnak ismertetett el, de a vége mégis csak az lett, hogy mert a kvótából nem telik, az iskolaalapnak meg más a rendeltetése, hát csak koplaljanak tovább.

Erre még rátérünk, annál inkább, mert egy uri ember a tanítók kvalifikációját az irnoké alá helyezendőnek véleményezte

Annyit mégis adtak nekik, hogy 8 nap alatt részletes jelentést kértek be a kvóta kiadásairól; ha tán azon belül tehető megtakarítás — amint tudjuk, hogy nem tehető — hát remélhetik, hogy kapnak.

Hogy is mondta csak az egyszeri kálomista?

Ha megkerül az elveszett riska tehén, hát a János fiamé; ha nem kerül meg, a barátoké. A többit elmondjuk máskor.

Közegészségügy.

Zombor sz. kir. város közegészségügyi állapota 1883. évi március havában.

Városunkban a közegészségi viszonyok e hóban, mint a mult év megfelelő havában is, nem voltak kedvezők s pedig ez alkalommal leginkább az eltérő s szokatlan időjárás következtében.

A heveny fertőző kórok szorványos fellépte a normalis, majdnem minde hó folyamán mutatkozó mértéket meg nem haladta, s mégis a halálesetek száma, főleg a szállási és külvárosi szegényeink egy éven aluli gyermekeiknél felmerült bántalmak s egyéb idült kórok után, aránytalanul nagy volt.

Az orvosi gyakorlat a kora tavaszi idény kedvezőtlen időjárásához képest, a légző szervek hurutos s lobbos, heveny s idült bántalma, mint e hóban uralkodó kór nem folytán volt leginkább igénybe véve.

Meghalt e hóban: 104 egyén. 1880-ban: 88, tehát 16-al kevesebb; 1881-ben: 59, 45-el kevesebb; 1882-ben: 80, 24-el kevesebb.

E hóban elhaltak közül 59 férfi, 45 nő; hét éven aluli 67, ezek közül 36 gyógykezeltetett, 31 nem; hét éven felüli 37, ezek közül orvosoltatott 19 és 18 nem; összesen gyógykezeltetett 55 és 49 nem.

A halálokok a kezelő orvosok és dr. Pataj Ármin hely. halottkém meghatározása szerint a következők:

I. Ragályos betegségben meghaltak: hagymázban 2; hártás torokgyikban 3; roncsoló toroklobban 2; vörhenyben 4; kanyaróban 1; vérhasban 1; gyermekági lázban 1.

II. Egyébb betegségek folytán: veleszületett gyengeség s gyermekaszály 16; görcsök 15; agyburoklob 4; agyvérömleny 1; mellhártyalob 1; tüdőlob 8; tüdőgümőkór 14; fültömirigylob 1; gyomorbelhurut 3; emészthetlenség 1; hörghurut 6; hökhorut 1; görvélykór 1; eskór 2; vízkór 3; brighthkór 2; bujakór 1; dülmirigy túltengés 1; végbélsipoly 1; tályog 1; aggaszály 7; halva született 3 fiu és 1 leány, összesen 4.

Az elhaltak kora: 0 — 1 évig 39 (ezek közül 7 törvénytelen), 1 — 5 évig 24; 5 — 20 évig 11; (összesen 0 — 20: 74) 20 — 30: 9; 30 — 40: 4; 40 — 60: 3; 60 — 80: 9; 80-on túl 5.

Élve született e hóban 85; 1881-ben 96; 1882-ben 106. Az e hóban szülöttek közül törvényes 40 fiu és 36 leány; összesen 76; törvénytelen 4 fiu és 5 leány; összesen 9. Született tehát összesen 44 fiu és 41 leány.

Az 1881. évi március havi szaporodás volt 37; mult évi március havi 26; e havi apadás 19.

Orvosrendőrileg megvizsgáltattak e hóban több alkalommal a piaci élelmészési cikkek (hús, tej s egyéb) valamint hetenkint kétszer a kéj-nótelepek.

Orvosrendőri boncolat e hóban nem fordult elő. A köztisztaság a kedvezőtlen légüneti viszonyok folytán is, nem volt kielégítő.

Az állatok egészségi állapota kedvező volt. Időjárás: leghűvösebb nap 9-én (reggel — 6° R) legmelegebb 19-én (délben + 12° R); barometer legmagasabban állott 4-én reggel; legalacsonyabban 27-én délelőtt. Szélirány: az elő hétben északi és északkeleti; azután majdnem a hó végéig déli és keleti, az utolsó napokban északnyugati. Eső 14, hó 8 alkalommal esett. Zomborban, 1883. április hó 5-én.

Dr. Pavlovits Simon
városi tisztifőorvos.

Hírek.

Hírek az érseki megyéből. Gritzmann János, novoszéli plébános, a bácsi espereskerület jegyzőjévé kinevezetett. — Zóni Fábrián martonosi segédlelkész, II. osztályu tartalékos katonai káplánna nevezetett ki. — Schauer Ferenc, két hétig Szerajevóban állomásozott kalocsai főmegyei katonai lelkész, Dolnja-Tuzlára tetetett át.

A magas vallás- és közoktatásügyi m. k. ministerium Matass Antonia szelence-külvárosi óvónőnek 100 ftt segélyt utalványozott.

Ugyane magas ministerium Szilágyi Mór ügyvédnek a zombori állami főgymnasiumon tett 200 forintos alapítványért köszönetét és elismerését nyilvánította.

Reitter Oszkár, volt jószágigazgató díjnak a pénzügyministerium számvevőséghez fizetés nélküli számgyakorlókká nevezetett ki.

Uj cég. Nemes-Militicsi kölcsönös segélyző-egylet mint szövetkezett.

Garára ápril végeig 475 fttal s szabad lakással díjazott r. k. tanítót keresnek.

Latinovics Gabor, Baja város orsz. képviselője, a baja szabadkai szárnyvasút ügyében a következő interpellációt intézte a közlekedési ministerhez: 1. A baja-szabadkai szárnyvonal kiépítése iránt az illető vidékek érdelkségével a tárgyalásokat megindította-e, s ha igen, azok mennyire haladtak? 2. Ha akadályok állottak volna be, melyek azok és elhárításukra intézkedett-e? 3. Mikor szándékozik a hivatkozott törvény értelmében intézkedni, illetőleg a baja-szabadkai szárnyvonal kiépítésére vonatkozólag a törvényhozás elé javaslatot terjeszteni?

Ketten Henrik, zongoraművész, bajai földink, márc. 31-én Párisban 35 éves korában elhunyt.

Szombaton a megyei gazd. bizottság a bezdáni út reparálására 187000 kongó téglát vett át.

Május közepe táján rendkívüli megyei közgyűlés lesz; ekkor tartja a történelmi társulat is alakuló közgyűlést. Az alapszabály-tervezet végét mai számunk közli.

Mult kedden a helybeli r. k. templomban megható gyászmise tartott a b. Országbíró lelke üdvéért.

Dicséretére válik városunk kertészeti bizottságának, hogy az apatini sörcsarnoktól tovább kiparkozza a megyeháztér innessz szegélyét. Vajha az apatini utnak a csatornájig való befásítását is elhatározná. Áldanád érte mindaz a tömérdek gyalogos és kocsi, mely arra nyáron fürdeni s üdülni közlekedik.

Németh Elek ur Belgrádból, Gollub Lajos postafőnök ur Zimonyból sürgönyileg jelentik, hogy a mult számunkban reájuk, illetőleg családjukra vonatkozott hysenbir koholmány. Forrásunkat közöltük velük.

Bács-Földvárú állatorvost keresnek.

Arverés lesz Baján jun. 27-én Ditelian Mátyás 1047 ftra b. ingatlanaira.

Mult kedden fő- és alispán uraink a belügyministeriumban voltak az új Szeged megye alakítása érdekében tartott értekezleten.

Fizetéseptelenség. A budapesti hitelezői védegyelet tudatja, hogy Geiger Károly mélykúti kereskedő fizetését megszüntette.

A bezdáni műkedvelő ifjuság a csángók javára március hó 31-én megtartott műkedvelői előadás alkalmából 16 fttot küldött be. Ez összeghez felül fizetés-sel járultak: Hegyessy Ferenc 1 ftt, Vogl János 70 kr., Snitzer József 50 kr., Ruff Mátyás 1 ftt, Krieg István 30 kr., dr. Fleckenstein Ferenc 40 kr., N. N. 1 ftt 10 kr., Latky József 50 kr., Bosnyák János 1 ftt 20 kr., Molnár Ferenc 40 kr., Csirszka Conrád 1 ftt, Róth Antal (Béregből) 40 kr., Burkovics Lajos 1 ftt, dr. Goldsmidt D. 50 kr., Wámoser Nándor nagybirtokos Monostorszegegről ugyan e célra 5 fttot küldött. Ezzel a mondott célra a „Bácska“ 57 ftt 10 kr. adományt nyugtáztott s helyére küldött.

A „Polgári kaszinó“ téli estélyén Fejér Gyula apát-plébános indítványára 100 ftt körül járó összeg gyűlt egybe a megyebeli árvízkarosultak javára. Miután azonban — hála Isten! — megynket árvíz nem bántotta, az összeg a legközelebbi nem várt vízi szerencsétlenség alkalmáig e célra a takarékpénztárban tőkésített fog. (Nagya nőjön, mire kell. Szerk.)

A csalikfogó becukják, az ily jött ment ugynevezett olajkék-árusok pedig szabadon pusztítanak a városban, oly egy pár aranyrámás képet, melynek az értéke nem több 2—3 forintnál, 20—24 és több forinton sóznak a jóhiszemű tudatlanok nyakába. Kérdezzé csak Cs. . . . végrehajtó urat, ezen hatósági engedéllyel ellátott vészopók mily pusztításokat visznek véghez. Nagyon esodálkozunk rajta, hogy éber kapitányságunknak erről tudomása nincsen. Több végrehajtást szenvedett tönkre jutott képvisárló.

Ó-kanizsai hírek. Egy ó-kanizsai pógár törvényes feleségétől öt izben elvált, de mindannyiszor visszatért hozzá csak hogy nejt három izben kipusztíthassa öröklött vagyonkájából. A mai napon határoz föltette a sors, miután törvényes neje és a vele vadházasságban élő nő a sorsra bízzák melyiküké legyen a jó madár. Sorostól kezdve számokkal, a melyiknek száma 13 huzás közül több jön ki, azé leend a szeretetre méltó férj. A huzás alatt zenekar játszik. Valódi tyuk egyetértés. — Városunk utca-kövezési elómunkálatai már megkezdődtek. A kövezés a gőzhajóállomástól indul ki s tart a város felé. Eltűnnek tehát a teneketlen lógyótró kátyuk. Ideje!

A megyénkből származó dr. Krishaber Mór, a párisi egyetemen a gégegyógyászat magántanára és a becsületrend lovagja, e hó 11-én Párisban meghalt. Krishaber 1834-ben Feketehegyen született, 1860-ban

ment Párisba, hol a gégegyógyászatban rövid idő alatt elismert névre tett szert.

Dr. Flatt Viktor, kezdő ügyvéd, Ujvidéken irodát nyitott.

Berkes Lajos zenekara újabb hír szerint mostanában nem jön le Zomborba.

Baján Stauder Bandi bácsi, a non plus ultra bassista, a város régi tipikus alakja, meghalt.

Hajduk Mátyás veszedelmes akasztófácimert, ki m. é. okt. 5-én a zombori kir. tszék bürtönéből megszökött s kit Garán tetten kapván a lakosok, amerikaiag elkezelték, ha felgyógyul, ide vissza fogják szállítani; a mákvirág keresztúri termés.

Kuthy József, zentai főgymnasiun igazgató, Budapestben Dr. phil. avattatott föl.

Egyházi műenék. A vasárnapi 9 órai misén Dalmainy és Fejér Eulália urnók Duvivier gyönyörű „Ave Maria“-ját énekeltek.

Szerdán Szabdkán Gyürki Antal szőlőszeti vándortantó mint előadásokat tart a városházán. Mért nem hívják meg hozzánk is?

Veres verekedés volt vasárnap délután egy bajai utcai kocsmában 23. gyalogezredbeli bakák és parasztleányok között. A hős bakák szuronyokkal verték ki a „cibil“-eket, kik közül többen súlyosabban megsérültek. A verekedésnek négy véletlenül arra menő katonatiszt közbelépése vetett véget.

Baján Bodnár Józsefné, az apatini közejgyőző édes anyja 70 éves korában meghalt. Áldás emlékére.

Szabadka közgyűlése Mansberger Jakab, jóhírű volt aradi igazgatónak adta ki jövőre színházát s az 1000 fttos óvadékpénz letételét elengedte.

Dal- és táncestély. A zombori kaszinó-egyleti dalárda május 14-én (pünkösd másodnapján) a „Vadászkürt“-ben dal- és táncestélyt rendez.

A bácskai kincstári erdők kiirtása ügyében a földmívelési ministeriumban már megkezdették a tárgyalásokat. A rosszabb talaju erdőket felegetni szándékoznak. A kiirtás indító oka az, hogy nálunk a földszántás által aránytalanul jobban jövedelmez.

Bácsban Oltványi Illés, már egy izben volt ot-tani jegyző, f. hó 10. ujra megválasztatott 301 szavazattal.

Mezey Zsiga, óbecsei ügyvéd, a szabadkai kamara névsorába fölvetetett.

A városi tisztifőorvosnak Zombor sz. kir. város magánkórházáról szóló 1881. évi zárszámadásából melyet a városi tanácsnak betérjesztett, közöljük a következő adatokat: Apoltatott 1881-ben összesen 302 beteg. 7530 ápoítási napon át, mely után napi 55 krajcárjával jár összesen 4141 ftt 50 kr. Az ápolat betegek közt volt: I. Rendes. a) belföldi: 179 beteg 4041 nappal, mely után jár 2222 ftt 55 kr. Ebből fizetett: 77 beteg 1449 nappal, mely után jár: 796 ftt 95 kr.; le-rovatott 72 betegnek 2002 nap után 1101 ftt 10 kr.; hátralékos 30 beteg 590 nap után 324 ftt 50 krral. b) külföldi: 41 beteg 506 nappal, mely után jár 278 ftt 30 kr. Ebből fizetett: 19 beteg 267 nap után 146 ftt 85 krt.; hátralékos: 22 beteg 239 nap után 131 ftt 45 krral. II. Bujakóros: 72 beteg 2442 nap után 1343 ftt 10 kr., mely összeg az évnegyedenként feltérjesztett kimutatások alapján a m. kir. belügyministerium által megtérített. III. Elmebeteg: 10 beteg 394 nap után 216 ftt 70 kr. Ebből fizetett: 3 beteg 73 nap után 40 ftt 15 kr. Lerovatott 7 betegnek 321 nap után 176 ftt 55 kr. Összegezés: 302 betegnek 7530 napja után jár 4141 ftt 50 kr. Ebből fizetett: 172 beteg 4231 napja után 2327 ftt 5 kr. Lerovatott: 78 beteg 2323 napja után 1277 ftt 65 kr. Hátralék: 52 beteg 976 napja után 536 ftt 80 kr.

Taganyi János helybeli honvédszázadosnak azon derék kezdeményéről, hogy tisztársaival együtt a legénység számára könyvtárt és önképzőkört alakított, több fővárosi lap dicsérettel emlékezik meg. A nemes tett szől önmagáért.

Vásárok terminusa: Baján 24-én, Kulán ápril 29-én, Pivnicán ápril 22—23-án, Topolyán 16—17-én.

A megyei gazd. egylet választmánya f. hó 22-én vasárnap ülést tart.

Egyéni cégek: Josef Adler vegyesáru kereskedő, Petrovszellón, bej. az ujvidéki kir. trvszéknel márc. 19. — Paul D. Manojlovits szt. tamási vegyeskereskedő, bej. az ujvidéki kir. trvszéknel március 19. — Zatykó Pál gőzmalomtulajdonos Óbecsén, bej. az ujvidéki kir. trvszéknel márc. 19. — Salamon Berger vegyesáru kereskedő Tovarisován, bej. az ujvidéki kir. trvszéknel márc. 19. — Weinfeld Ignác kéziálogizlet-tulajdonos Ujvidéken, bej. u. o. márc. 19. — S. Lákits Witwe ecetgyáros Ujvidéken, bej. u. o. márc. 19. — Bock Armin vegyeskereskedő Cservenkán, bej. a zombori kir. trvszéknel márc. 8.

F. hó 12-én virradóra a pivnicai postahivatal fel-törve és kirabolva találtatott. A betörők valóságos mérnöki tehetségek voltak. A postahivatal termében csak épen anyyi üres tér van, amennyi a postamesternek ülőhelyül szolgál és ezt a betörők jól feltudták használni. Ép azon helyen ásták ki a falat és betörték. A zár alatt levő készpénz (65 ftt 69 kr.) a zárt vé-sével felszívta, elvitték. Az összes bélyeg készlet mintegy 20 ftt értékben és egy utánvételi csomag 25 ftt 57 kr. utánvétellel szintén elvittettek. Lev. lapokat, utánvételi- és utalvány lapokat, szállítóleveleket és apróbb nyomtatvány lapokat összepakolva elvitték; de valószínűleg azoknak értékét nem ismerték, a postahivatal kertjében elszórták. Ugy szintén a postamester ur egyéb iratait is elvitték, de ezeket is elszórták. A jelentés megtéttett; a tettesek ismeretlenek. K. B.

Bezdanban e hó 11-én tartott requiem a szerencsétlen véget ért országbíróért. A gyászisteniszteleten jelen volt az összes elüljáróság, az intelligencia nagy része, az iparegylet képviselője, a közs. tanuló gyermekcsereg és sok a közönség köréből is. A meghatótságot nagyban fokozta a közs. tanulók összhang-zatos gyászéneke, kik az egész szertartás alatt több változatos alkalmi gyászdalt zengtek.

A budapest-zimonyi vasút ujvidéki Duna hidja öt pillérének pneumatikus alapvetési munkálatai most már tökéletesen befejeztettek. A vasszerkezet egy része Resicáról és Anináról már megérkezett Ujvidékre, többi részei pedig utban vannak, úgy, hogy a hid felszere-lése legközelebb meg lesz kezdtő.

Sztanisicsi hírek. Bayer Mihálytól ismeretlen tet-

tesek elemelték zsírját az éléskamarájából. — Az el-mult héten Pálch János monostorszegei plébános ur mint érseki hivatalos iskolalátogató két napig látogatta iskoláinkat. — Néhány nap előtt éjjel valami „szegény legény“-féle Rend József lovaira felült s minden za-varba jövés nélkül odább állt, — nem régen Butterer is így járt lovával — dacára felelős öreink biggadt-ságának! A lótolvaj bizonyára repült, mert patkó nyo-mokat sem találtak. Szomorú állapot! — F. hó 9-én volt meglehetősen népes vásár, de a kereskedők s ipa-rok reményeit aligha multa felül. Ez alkalommal egy suhancot életveszélyesen megrugott a ló, ez is ott rug hol nincsen lótolvaj.

A következő gyászjelentést vettük: Bajsai Voj-nits József, Frida férj. Mukits Jánosné és Sándor mint gyermekek, Mukits Károly és Leona, Vojnits Oszkár, Sándor, Margit mint unokák; Mukits János mint vő, mely fájdalommal jelentik forrón szeretett anyuk, il-letve nagyanyuk és napának öz. bajsai Vojnits Dé-nielné született paeséri Sutsits Mária-nak folyó évi ápr-il hó 12-én reggeli 4 óraker életének 81-ik évében, hosszú szenvedés után történt gyászosan elhunytát. Az engesztelő szt. mise áldozatok Szabadkán f. évi ápril hó 13-án reggeli 10 óraker a Terézia plébánia temp-lomban, Ó-Morovicán pedig 14-én d. e. 10 óraker fog-nak az Urnak bemutattni. A boldogult hült tetemei f. évi ápril hó 13-án d. u. 3 óraker beszenteltetnek, s beszentelés után Ó-Morovicára szállítottván, ápril hó 14-én d. u. 3 óraker bajsai Vojnits József házából a családi sirboltba helyeztetnek el. Szabadkán, 1883. ápr-il hó 12-én. Áldás és béke hamvaira!

Ó-Becseről írják: f. hó 12-én ünnepelte Csupor Gyula, a város egyik legjelesebb névnapját. A szoros, szívélyes ösztény baráti kötelek ez estére Ujvidékről körünkbe hozta tisztelve szeretett Parosetich Félix Ujvidék város főispánját. Nem mulaszthatta el, hogy az ő kedves Gyula barátját nevenapján meglátogassa, habár ideje annyira ki volt szabva, hogy másnap dél-ben már ismét székelyére visszautazni kénytelenít-tett. Jelen voltak még Szulik József prépost-plébános, Popovits Vazul szeretett képviselőnk, br. Jövits Tivadár, egyike legtiszteltebb polgártársainknak, Brecka Fe-renc k. járásbíró, e bíróság, egy a szolgabírósg több tagja, ügyvéd kollegái, a takarékpénztár, a város kép-viselei, végre még igen számosan a város legintelli-gensebb, legvagyonosabb polgárai közül. A felkösön-tök valóban tanulmányul szolgálhattak és kár, hogy irásban meg nem örököstetnek. Fölösleges megemli-tenem, hogy a kedélyes multság kivilágos kiviradgig tartott, s hogy mindnyájan azon érzellemmel váltunk meg kedves házi gazdánktól: éljen soká!!! — Kovács Pál színész oly drámát játszott le, melyhez próba szükséges nem volt. Reggel az ágyban egy pohár víz ivása után meghalt. — Az eltűnt két kis leányról mindédig mi hir sincs. — Városházunk épül, de hogy mikorra mondhatjuk el, hogy felépült, az a jövő titka. — A plébánia — vagyis a fütca egyik legszebb hely-én a város szép tágas házhelyet vásárolt meg rkath. iskola és tanítói lak számára. Vajha a vétel a mostani megyei közgyűlésen megerősítettetnek, hogy a szép iskola még őszig rendeltetésének átadhatatnak. A nevelésügy iránt tanusított eme cselekménye Ó-Becse vá-roának újabb bizonyíték arra nézve, hogy városunk a szépet, a jót, a hol és a mikor csak lehet, üresmest gyakorolja! r. l.

Irodalom.

Uj zeneművek. Táborosky és Parsch zeneműke-reskedésében Budapestben megjelentek: Löw József 427-ik mű. A virágországából. Hat zenemű, tananyagul kis ügyes kezeknek, nyolcadok elhagyásával és ujra-közéssel ellátva. Zongorára két kézre. 1. A meghitt nefelejts. 2. Az illatozó szegfü. 3. Az álmadozó lilium. 4. A csintalan rózsácska. 5. A magán ibolya. 6. A kedves gyöngyvirág. Minden szám 60 kr.

A Bács-Bodrogh megyei történelmi társulat alapszabály tervezete.

(Folytatás.)

A dr. Margalits Ede által készített és a szervező bizottság által átnézett és módosításokkal ellátott alap-szabálytervezet szövege a következő:

IV. A választmány.

18. §. A választmányt 24 választott tag és a tisztviselők képezik s ezek évenként háromszor vagy Zomborban, vagy célba vett vidékek valamely váro-sában tartják üléseiket.

19. §. A választmány az elnökök egyikének ve-zetése alatt ezen zárt ülésein igazgatja a társulat ügyeit, javaslatba hozza a tisztviselbeli tagokat, fel-veszi vagy visszautasítja a jelentkező működő és pár-toló tagokat, szükség esetén egyes tagokat titkos szá-vazattal kizár, meghatározza a kiadványokat, s az azokra fordítandó összegeket, az évi költségvetést el-készíti; a közgyűlés tárgyait és napját, egy a vidéki kirándulás idejét és helyét megállapítja; a társulat gazdasági ügyeinek vitelére, irodalmi kiadványaira felügyel, benyújtott és felolvasásra szánt munkák megbírlására, beküldött régiségek, műtárgyak meg-határozására a pályakérdések kitüzésére és a díja-zandó munkák megbírlására bizottságokat választ, melyek az üléseken tesznek jelentést.

20. §. Választmányi taggá a társulat bármely tagja megválasztható különös tekintettel mégis a szak-férőakra. A választmányi tagok közül legalább tíz zombori lakos legyen.

V. Ülések, gyűlések.

21. §. A társulat évnegyedenként egyszer a zárt ülés után nyilvános választmányi ülést tart Zombor-ban, vagy a társulat területéhez tartozó valamely vidéki városban. — A választmányi üléseken szava-zattal csak a választmányi tagok birnak. Határozat hozatalra az elnökön kívül legalább négy választmá-nyi tag jelenléte szükséges.

22. §. A választmányi ülések tárgyait képezik: tudományos felolvasások, értekezések, bejelentések, előterjesztések, okiratok, műemlékek bemutatása, is-meretése, indítványok.

Melléklet a „Bácska“ 16-ik számához.

VI. Közgyűlés.

23. §. Az évi közgyűlésnek helye Zombor, ideje pedig a megyei őszi közgyűlés napja. Egyúttal minden tag egyenlő szólás és szavazati joggal bír. A jelenlevő tagok általános szótöbbséggel határoznak.

A közgyűlés tárgyait képezik: a tisztikar választása, mely vagy titkos szavazással, vagy felkiáltás útján szótöbbséggel három-három évre eszközöltek; az előleges költségvetés megállapítása, az alapszabályok netáni módosítása, ami azonban a közgyűlés egybehívásakor előre is különösen tudtul adandó lényen, — nyílt számadás a társulat anyagi állapotáról, számvizsgáló bizottság kiküldése, a számvizsgáló bizottság jelentésének felolvasása s ennek eredményéhez képest a felmentvény megadása vagy megtagadása; továbbá tudományos közlések, melyeknek tárgyat, valamint a közgyűlés egész programját a választmány állapítja meg. A társulat továbbá a törvényhatóságoknál és helységeknek oly indítványokat tesz, melyek a történelem, archeologia és statisztika iránti érdeklődés felébresztésére és ápolására szolgál.

24. §. A választmányi ülésekről és a közgyűlésről jegyzőkönyvek vezetnek, az előbbieket az elnök, titkár és két választmányi tag, az utóbbit az elnökön és titkáron kívül még két a közgyűlés által erre kiküldött tag írja alá.

25. §. A társulat hivatalos nyelve: a magyar.

26. §. A társulati kiadványok iránt a társulat, szervező közgyűlésének megtartása után, vagyonaéhoz és a körülményekhez képest, választmánya által intézkedik, a hivatalos kiadványokat minden tag tagdíja fejében kapja.

VII. A társulat anyagi forrásai és vagyona.

27. §. A társulat jövedelem forrásai: A tagdíjak, alapítványok, adományok; a tagdíjak a társulat kiadásainak fűződésére fordítanak, valamint az alapítványok kamatai is: de maguk az alapítványi összegek alapítóiként biztos helyre letétté, gyümölcsözöttek.

28. §. A társulat vagyona képezik még a részére gyűjtött és ajándékozott okmányok, könyvek, műtárgyak, régiségek sat., melyek a Zomborban alapítandó társulati muzeumban elhelyezendők.

VIII. A társulat címere és pecsétje.

29. §. A társulat pecsétje, mely „Bács-Bodrogh megyei történelmi társulat. Zombor 1883.“ köriratot visel, a titkár által őriztetik. A pecsét középírata, nyitott könyvön a következő szavak: „Emlékezzünk régiekről.“

30. §. A társulat minden rendű tagjai és tisztviselői fel vannak jogosítva az őket megillető társulati címek használatára.

IX. A társulat történeti felosztása.

31. §. A társulat felosztását csak oly közgyűlés határozhatja el, mely előleges kihirdetés folytán, e célból hivatott össze, s a társulat összes tagjainak két harmada a felosztás mellett van. Ha a tagok e szükségelt mennyisége nem jelennek meg, akkor az e célból egy havi határidőre egybehívott közgyűlés általános többsége határoz.

32. §. A társulat felosztása esetében annak alapítóje, s minden egyéb vagyona a megye gondozása alá helyeztetik s az alatt marad mindaddig, míg hasonló társulat újból alakul és azt örökli, azonban az alapszabályok módosítását, valamint az egylet felosztását, kimondó közgyűlési határozatok foganatosítás előtt a m. kir. belügyminiszter előzetes jóváhagyása alá lesznek terjesztendők.

33. Az esetben, ha az egyleti alapszabályokban meghatározott célt és eljárást, illetőleg a társulat használatát meg nem tartja, a kir. kormány által, a mennyiben további működésének folytatása által az állam, vagy az egyleti tagok vagyoni érdeke veszélyeztetnek, haladéktalanul felfüggesztetik, és a felfüggesztés után elrendelendő szabályos vizsgálat eredményéhez képest végleg fel is oszlatik, vagy esetleg az alapszabályok legfontosabb megtartására különbeni felosztás terhe alatt köteleztetik.

Ujvidéken, 1883. ápril 10.

Tegnapelőtt Karlócára rándultam át, hogy jelen legyek a belgrádi metropolita consecrálásán.

Az új metropolita Mraovics már f. hó 4-én Karlócára érkezett; oda kísérte őt a belgrádi legfelsőbb ítélőszék elnöke Czirics és négy szerb protó. Mraovics alacsony, lehet mondani, kis növésű, öreg, szelid kinézetű, Czirics közép nagyságu gondosan öltözött egyéniség, a consecrálásán megjelent fekete salon öltözetben, a melle telve rendjelekkel; a rendjelek között leginkább feltűnt a „takova“ rend, mely a sok ékkő miatt szinte csillogott.

Midőn mintegy 9 órakor d. e. Karlócára érkeztem, láttam az utcákat telve népekkel, különösen a gőzhajó-állomáshoz vezető töltés jobbról és balról ezrekre terjedő emberekkel el volt foglalva, s legott meg tudtam, hogy Protics, Milan I. szerb király szárnysegédét, mint a király helyettesét várják. Pont 10 órakor Protics megérkezvén, a közönség által élénk és lelkes „ziviok“-kal fogadtatott és mozsárdurranások között a patriarcha díszhintáján behajtatott a városba, a patriarcha palotája előtt megállott. A patriarcha elejébe sietvén, szívélyesen üdvözölte a megérkezett királyi helyettesét, ki téglavörös diszkabáttal, kék pantalon nadrággal, ezredesi jelleggel megjelent, melle teltelben rendjelekkel, többi közt az osztrák-magyar vaskoronarend is látható volt mellén. Protics patriarchánknek királya üdvözlétén kívül még a szt. Szava nagyrendet hozta.

Amin Protics megérkezett, megkezdődött nyomban a szertartás. Angyelic Germán patriarcha ő szentsége egész pompájával és díszében öltöztetve az oltár melletti lépcsőzeten legfentebb, karosszékben foglalt helyet, háta mögé szárnyvadász és huszárja foglalt állást, a patriarcha jobbra felől Brankovics temesvári püspök, balja felől Petrovics ujvidéki püspök foglalt helyet. Ekkor a protók és a többi pap kíséretében bejött az új metropolita és letérdelt. Erre a patriarcha felállott és megáldotta az új metropolitát; áldás után egyik protó felolvasta a szerb hitvallomást, mit az új met-

ropolita szóról-szóra utána mondott. A hitvallomás után 8 archimandrita bekísérte az új metropolitát a sekrestyébe, hol az új metropolita letérdelt és imádkozott. A patriarcha ismét felkelvén, rövid beszédet intézett a jelenlevőkhez, éltetvén I. Ferenc József ő felségét, Magyarország királyát, mely beszédét azzal fejezte be, hogy elkezdte énekelni a „mloga ljeta“-t, mit az egész nép lelkesen vele énekelte. Éltette azután Milan I. szerb királyt, a constantinápoli, alexandri, oroszországi és karloviaci patriarchákat, akkor a püspököket; mindegyik éltetés után következett a „mloga ljeta“. Ezután az új metropolita ismét a templomba bejött és a patriarcha előtt letérdelt, mire először a temesvári püspök kezeit a metropolita fejére tette, áldást mondván, utána a bácsi püspök. Most a patriarcha ismét felkelt, megszentelte az új metropolitát és fejére illesztette a koronát, mire a nagymise kezdődött.

Az egész szertartás megható volt. Angyelic ő szentsége amugy is szép küllemű egyéniség, méltóságteljesen nézett ki és a szertartást magasztosan vezette. A jelenlevő szerbországi papok egészen el voltak ragadtatva s azt mondták, hogy olyant még soha sem láttak, az egyik protó annyira meg volt hatva, hogy sirt is.

A szertartásba egy kis humor is vegyült; midőn a patriarcha az új metropolita fejére a koronát tette, ez sokkal nagyobb lévén mint a metropolita feje, ha fölé fel nem tartották volna, orra, szeme el lettek volna takarva.

Az új metropolita vasárnap délután a hajóval kíséretével együtt Belgrádnak vette útját. Zimonynál a hajón megéjszakáztak, és tegnap (hétfőn) volt az ünnepélyes bevonulás Belgrádba. Michael, lemondott metropolita elvtársai, demonstrációt készítettek elő, a mennyiben kövekkel akarják Mraovicsot fogadni, miert is az egész belgrádi helyőrség az utcákat elfoglalja.

Megemlítendő még, hogy az újsági levelezők nagy szívélyességgel fogadtattak. En egy karlocai szerb papnak magamat, mint a „Bácska“ rendes levelezőjét bemutatam, mire ő egész szívélyességgel engem a templomba karomnál fogva bevezetett és az oltárnak szemközti nekem helyet készített.

Azon hir is kering, hogy a szerb király ellen újabb merénylet hajtott volna végre, melyről a szerb újságok azért nem hoztak semmit, miután a titoktartás reájuk parancsolatott volna. Milan király u. i. néha-néha meglátogatja a belgrádi katonai kaszinót. A többi közt minap, midőn ott tartózkodott volna, intette a jelenlevő tiszteket, miszerént az osztrák-magyar-hon elleni mindenemű demonstrációtól tartózkodjanak, miután az osztrák-magyar szövetségi valamint kultur, egy politikai és egyéb szempontokból kiindulva a szerb királyságra nézve szükséges.

A főtisztek egyáltalában hazánk barátjai, míg az alsóbb rangú tisztek mint omladinisták az osztrák-magyar szövetséget gyűlölik és csakis a nagy orosz-hon szövetséget óhajtik. Mult csütörtökön a király palotája elé egy mitroglycerinnel töltött bomba dobott volna, mely merényletet a királynak osztrák-magyarhoni barátságával hozták össze, miert is titokban legbehatóbb vizsgálatok folytak. Ugy mondják, hogy az osztrák-magyarhoni cs. kir. követség titkos levelet kapott, melyben tudomására hozatott volna, hogy a palota mintegy kártyaház legrovidebb idő alatt tönkre fog menni. Belgrád egy egész kráter, hol egész nap erős csapatok haladnak az utcákon végig. Azt tartják, hogy a király egész udvarával Nischbe fogna menni, a hová a skupschtinát is össze akarják hívni. Milan király trónja nagyon ingadozik, mert személyes ellenségei egy nőnek napról napra mint a gomba; azt is mondják, hogy Natalia királyné a koronaherceggel együtt külföldre menne lakni, míg a viszonyokban rend nem állana be. Jóllehet, hogy ezen sok hirnek legnagyobb része kőszá hir, de hogy nagy és aggasztó béketelenség uralkodik Belgrádban, annyi való.

Az unjoncozás városunkban f. hó 6-án, 7-én és 9-én példás rendben folyt le. Rég volt már ily kedvező az eredmény. Az unjoncútalék 54 egyében, a póttartaléki utalék 5 egyében ki volt vetve. Valamint az unjoncozású egy unjoncútalék is az I. korosztályból fedezetett. Ezen kedvező alkalmatossági % onnan magyarázható ki, miután Ujvidék városának lakói legtöbbször iparosok és kereskedők s hogy ily foglalkozásu egyének, kevesebb alkalmatosság mellett is a hadseregbe szívesen soroztatnak be, annyi bizonyos. Rézint igazoltan, részint igazolatlanul a sorozástól 77 távol volt. A felszólamlási kérvények között 45 elfogadtatott, 7 vissza utasított. A honvédségbe 16 egyén soroztatott be.

Oly csendben folyt le az unjoncozás, hogy a városházi többi hivatalnokok, de még azok sem, kiknek irodájok a nagy terem szomszédságában van, működésükben háborgatva nem lettek. Az unjoncozású munkálatok a legnagyobb rendben és szabatsággal voltak elkészítve, miert is Tuschell Ferenc tanácsnok ur mint katonaiügyi eladót — ki e téren városunkban 27 év óta működik — babér koszorú és legmelegebb elismerésünk illeti. Isten tartsa meg e derék hivatalnokot ki előzékenysége és józívúsága miatt városzerte kedvelt egyéniség, városunknak még soká!

Bende Imre apát ur ő nagysága, f. hó 9-én Budapestre törvényhozóink körébe, hosszabb időre távozott. A városi adótanácsnoki állomás f. héten egy rendkívül tartandó városi képviselői testületi közgyűlésben megjettini fog. Kétség kívül a választás Fetter József urra fog esni, ki mint városi adótárnok számos éven át városunknál lelkiismeretesen működik és városzerte kedvelt egyéniség lévén, megválasztatása nemcsak feltehető, de méltányos is.

A vasuti személyvonatok f. é. május kezdetével fognak közlekedni.

Sztanisics, 1883. ápril 13-án.

Mi kisvárosiak gyönyörködünk a természet szépségeiben, az éneklő madarak dalaiban; élvezzük az egészséges s üde levegőt, bizalmas társas élet kellemességei között élünk, — t. i. ott hol ezek megvannak

— haladunk vagy maradunk amint az idő hozza magával; — továbbá képezzük egy kis központot is vidékünkön, különösen s nevezetesen vásár idején.

Egybe sereglenek a kereskedők és iparosok, eladók s vevők, komédiások s csepürágók, verklisek s szerencse mondók egész raja, saját két banda trombitásaink sem maradnak ki a vásárból s majdnem pofa szakadtan fujtják a „haj de huncut...“ nótát, csak cigány tamburásaink hiányoztak még a chaosból, (de ezeket örömeinkre — csendőreink szétugrasztották a szélrózsa minden irányában) szóval oly vásári zaj volt mint bármely más vásáron vagy a bulapesti városligetben, mintha csak itt jártunk-keltünk volna.

Nálunk kisvárosiaknál a vásár legalább is olyan fontos — nem külön, mert nem új mértékre való — mint akár a fővárosban május elseje, akár más tüntetésre kitűzött nap, mivel érdeklél várja mindenki már csak a vásárfiáért is. — Ilyenkor van sürgés, forgás, alkudozás s ivás, tolakodás s lökdölözések, marha öklelések s lórugások — efféle vásárfiák is; — továbbá koldusok éktelen orditozása s meztelen rútagjainak figyeltető mutogatása, különösen ezek ott vannak, hol a közönség legtöbbet jár kel, nálunk a vásárba vezető köhíd közepén szemed s orrod előtt billegtetik (szánandó koldusok) csonka tagjaikat!

Sztanisics „jó madarairól“ még csak egy év előtt is ismeretes volt Bácskában s azonkívül is. S mióta a csendőrség életbe lépett Sztanisics közbiztonsága, kihágások s kocsmai duhajkodások s általában a közrendi viszonyok dicséretre méltóan megváltoztak, s ezen előnyös viszonyainknak jobbra fordult csakis Bauer Ferenc m. kir. csendőr-örmezt eljárnak s csendőri erélyes eljárásának tulajdoníthatni. E nehéz és veszélyes feladatának sikeresen meg is felelt itt léte alatt.

Most azonban községünkben akadt olyan basás elvekkel bíró ember, ki azt tartja „a mór megtette kötelességét, mehet“, mert ha nem megy, „ember segít magadon, ugy a bíró is megsegít“ mondja a közmondás is; s az illetőnek — nevéét meg nem tudjuk — sikerült is Bauer F. csendőr-örmezt elhelyeztetni Zomborba.

„Illető“ — nevezük így — s a kihágók a mult egész évben nem is kukkantak Bauer F. cs. őrm. ellen, csak most — mult hóban — midőn őt visszahelyezték — ugy látszik megijedtek vagy mi — kezdetek ellene áskálódni.

Most azonban a sztanisicsi értelmis közönség belátván a helyzetet, mert közbiztonságuk — B. F. cs. őrm. elhelyezése óta — érezhetően megingott, mely körülmény kiválóan járult ahhoz, hogy kibén közbizodalunk van közbiztonság fenntartása végett, azt visszahajítják sőt kérvényezik B. F. cs. őrm. visszahelyezését. — A kérvényt az értelmiség és vagyonos polgárok számosan irták alá s a m. k. csendőrparancsnokságnak Szegedre el is küldötték. — (Nekünk is több kezünk közt levő szavahihető levél bizonyítja e derék közeg buzgó szakértelmét. Szerk.)

Ebből láthatjuk, hogy a sztanisicsi közönség elismeréssel s méltánossággal adózik a csendőrség nehéz feladata iránt, s ezen elismerésük dicséretükre is válik.

A kinek pedig nincsen innyére a m. k. csendőrség „illa berek“ széles a világ!

Sztanisicson van egy szerencsétlen köteles, kit néha rövid időre elér az elmezavarodás, — különben szorgalmas s jó munkás — s akkor bemeleg vagy bezörgöt békés polgáraink házaiba s az előkelő helyeken a diványon beverésze — kijelenti, hogy mint császár még az ágyba is bele fekszik ha tetszik ha nem másnak — s a hercegi birtokokat elajándékozza s elveszi. — Mindenfelé éjjel-napal zörgöt 3-4 szer s félelmesen kellemetlenkedik, néha fenyegetget is, igaz ugyan hogy még eddig senkit sem bántott, de félnék ily deliriosos embertől s méltán. — Intelligens családok ha tehetik, kiutasítják, különben tünni kell; míg paraszt házakból kidobják szegény szerencsétlent, azután pedig lelkiismeretlen suhanok „vici“ néven gunyolják s dühösre ingerlik, ilyen nálunk ugy látszik szabad, akár a hottenották között! Persze az előjáróság emberies érzékét s lelkiismeretét ilyen nem fordulja s eszébe sincs gondoskodni vagy intézkedni a szegény szerencsétlen elhelyezéséről. — Ha a mult években így kóborolt — gondolja az előjáróság talán — most is ugy marhadat falu bolondjának!

Annál rosszabb!

Bog.

0-Becse, 1883. április 9.

Viszón válasz-féle.

A „Bácskai Gazda“ az ó-becsei járás osztás tárgyában irt szerény soraimat válasz-félére méltatván, kénytelen vagyok viszónválaszolni.

A „Bácskai Gazda“ érdemekben meggőnyvedt szerkesztője fájdalmasan veszi a „szándékos félrevezetés“, a dolgok nem igaz színekben való feltüntetése“ féle szerény észrevételemben előforduló kifejezéseket és elkeseredve kiált fel: „tehat equale hazudom“.

A mikor azt, hogy a 2 szerb gazdára vonatkozó állításaimra mi észrevétel sem tesz, tehát „qui tacet consentire videtur“ itt megjegyzem, kénytelen vagyok arra kéri a t. szerkesztő, válaszoló urat, hogy ne használjon olyan nyelvelvi szavakat, a mely nyelvet helyesen irti nem tud; mert ha azt akarta az equale szóval kifejezni, hogy „egyenlő“, jegyezze meg magának, hogy ezt „ae“-val írják „Equus“ lovat jelent, e szerint „equale“ löbeli, löszérü volna, míg „aequale“ annyit jelent hogy „egyenlő“.

Ami azt az állítomást illeti, hogy a gazdászati társulat a mozgalomhoz igen közel áll, színtén hallgatással mellőzi. Erre és az elébbi latin szavakat idézve egyidejűleg meg is magyarázom azok értelmét, hogy aki valamely állítást hallgatással mellőz, az abba beleegyezni látszik, tehát beleegyezvén állításunkba, nem veheti rosz néven, ha neki az igazat megmondtam.

Ami a jogi kérdésről felhozott 9 soros kerek mondatba öntött dictióját illeti, erre megjegyzem, hogy sajnos ugyan, de az egészről igen keveset értek, még

pedig azért nem, mert a gazdasági körnek tagja nem vagyok és e szerint oly környofont mondóknak, kibetűzéséhez szükséges tanulmányozásokat tehetni alkalmam nem volt, de meg, az ily phrásisok, rébusok megfejtésére sem időm, sem hajlamom nincs. Csak azt jegyzem meg, hogy azon iskolákban, melyekben t. cikkirő, szerkesztő ur merítette eddigi nagy életből eseteit, azelőtt is, most is úgy nevezik, hogy „elemi iskolák” vagy legfeljebb 1-ső vagy 2-ik reál iskola, ott pedig tudommal a jogi tudományokból igen keveset, vagy talán semmit sem tradáltak és tradálóak, azért e kérdésről t. szerkesztő cikkirő urnak legjobb lesz bőlesen hallgatni.

A seprédékről szóló szavaim meghatották. De engedjen meg, a mai világban seprédéknak senkit sem szabad nevezni, különösen t. szerkesztő, cikkirő urnak, a ki rövid idő előtt is, vagyis mielőtt a járás osztás kérdése fel nem merült, népszerűsége magaslatán az általa seprédéknak elkeresztelt egyénekkel kezelt foghatni igen nagy szerencsésének tartotta és ki tudja, nem e jó az idő ismét vissza, a mikor a „seprédék” fele elnevezést vajmi örömet, kívánná el nem mondtnak lenni; mert a szerencse forgandó, annak kezeke ma tel, h lnap lefelé fordul, és így igen hamar megtörténhetik, hogy ezen seprédékkal a brudersaftot ismét megissza.

Arra nézve, hogy nekem a járásosztás alkalmából nincs mit kapnom, megjegyzem: 1-ör, hogy ezt t. szerkesztő, cikkirő ur nem tudja. 2-ör, feltéve, hogy csakugyan nem volna mit kapnom, jegyezze meg, hogy én nőtlen ember vagyok; míg az osztás kérdése eldől, az alatt nem tudhatja, nem-e kapok valami kedves, vagyos házaspárt, s akkor lehetséges, hogy t. szerkesztő, cikkirő urral egyformán lesz igényem a járás-földhöz, de azért akkor sem fogom a szegényebb osztályt seprédéknak nevezni, nem pedig már csak azért sem, mert ez nem illik.

Fejezzük be ezt a dolgot azzal, hogy hagyjuk kinek-kinek józan eszére a járásosztás vagy nem osztás dolgát. Ne agítaljunk (ismét deák szó), bizuk azt az okosabb emberekre. Ugy is, amint hallom, a város 150,000 frt kölcsönügye megszavazva van, ez tehát a sorsnak mintegy újmutatója; mert az osztás kérdése e körülmény folytán évekkal elodáztatván, alkalom nyílik a gondolkodás, higgadt megfontolásra; olvasunk, tanulunk és talán majd idővel belátjuk, hogy mi a helyes, mi nem az. Mindenek előtt a közjó lebegjen szemünk előtt s ha szükség, a közjó érdekének vessük alá egyéni érdekeinket. Ne nevezünk senkit seprédéknak, de különösen, ha valamely mozgalom élén állunk, ne mondjuk azt, hogy attól távol állunk, mert az ily nyilatkozat, azt hiszem, a szoros igazsággal nem egészen „equale.”

Besti István.

Bajsa, 1883. ápril hó 13-án.

Tény, hogy Bács-Bodrogh megye területén létezik néhány zsidó zugiskola; de hogy ötven van, arról bizonyítani legforróbb óhajtam volna; mert én, ki Bácska zsidó tanügyét a tapasztalatok forrásából ismerem, határozottan állíthatom, hogy a nyilvános és zugiskolák együttes létszáma alig haladja meg az ötvenet.

Hogy a zugiskoláknál, a cikkirő nézete szerint, egyáltalán tudatlan tanítók működnek, nagyon helytelen nézet; mert ha egy fának gyümölcsei között található is egy-két ferges, ebből nem következtethető, hogy valamennyi ahhoz hasonló. Ismerve a cikkirő tehetségeit, bátran mondhatom, hogy még sokat, nagyon sokat tanulhatna az ilyen zugiskolákban működő tanítóktól. Míg K ur Bárány „Tanító” könyvéből magolgatta a módszertant, addig emezek az életkönyvéből alaposabban tették azt sajátjukká, és hogy nevelési módszereik a miénkkel a versenyt kiállja, azon én legalább nem kételkedem, de ha ezt K ur kétségbe vonná, úgy kész vagyok ezt egy bővebb cikkben bizonyítani.

Ha létezik egy vallás-felekezet, melyről elmondhatni, hogy áldozatok hozatalával nevelteti gyermekeit, ugy ezt csakugyan a zsidókról mondhatni; mert a végzetel, hogy szíjjel szórtan kell*) élni; dacolva, gyermekeiket akép oktatják mint bármilyen más felekezet.

Van Bácskában néhány helység hol 10—15 szegény zsidó család létezik és községi iskola hiánya miatt kényszerítve vannak saját gyermekeik kiképzésére egy zugiskolát fenntartani, sőt szegénységük dacára, örömmel nyilvános tennék azt, ha a törvény nem górditene elébök akadályokat, t. i. hogy 30 tanköteles gyermek hiányánál fogva ez lehetetlen, és néhány példát tudnék elősorolni, hol pénz kímélése nélkül akarták zugiskolájukat nyilvánossá tenni.

A szülők gyermekeikre költött pénzt nem dobandják ki, és jól megnezik milyen egyénre bízzák gyermekeik nevelését és oktatását, és minek vennének oly egyéneket kik nem sakképzettek, ha kaphatnak derék férfiakat? Ezzel tehát K. ur ama állítása is megvolna cáfolva, hogy a zugiskoláknál holmi bocherrek működnek, de mégis óhajtanám, ha K. ur csak egy oly helységet nevezze meg, melyben olyan bocher volna tanító, kinek tantvinyai többet és alaposabban nem tudnának mint sok rendes tanítói.

Smolka Lajos,
tanító.

A csángók.

O-Kanizsa, 1883. ápril 14.

Tram, tra-ra ram. Miért e szokatlan dobzó Ó-Kanizsa utcán? Tán tűz van! Igen ég, de nem városunk; hanem Ó-Kanizsa közönségének testvéri szeretettüze lobog föl magasan. Hangzik az örömet hirdető dob, futkosnak az emberek, hogy városukhoz méltólag fogadjassák a Bukovina hó takarta természetlen bérci közül bevándorlott testvéreket. Sűrű a nép, még a legszegényebbje is iparkodik a testvéri szeretet oltárán szegénységétől kitelhetőleg szíve sugalta kötelességét leróni: a város hivatalnokai megszokott mindennapi munkáját abban hagyák, kocsikra kapva utáról-utárára járva szedik össze a szeretet nyújtotta adományokat. Lázás sietség mindenütt; nem csoda e hó 9 én délután

*) Jobban mondva: tetszik.

Szerk.

4 órakor vette városbíránk a villany-folyam örömet hirdető tudósítását: jönnek a testvérek, az éjjel nálunk töltik! Megérkezésük hét órára jelezte: az idő rövidsége miatt mindenkit aggasztott a tudat, hogy nem fogadjhatjuk a nyomorból kiszabadultakat szívünk szerint; azonban családunk, mert Ó Kanizsa a mily közőnyösen viselte magát az első alkalommal, ép annyira kitért mostan magáért, helyre hozandó előbbi mulasztását.

Nem telt bele egy óra, a lelkesedés szította tüzek vigan pattogtak a hajóállomás mellett, puhitva az iny eskiklandozó jóféle magyar paprikással telt bográcsok tartalmát; bent a városban három vendéglő összes személyzete sürgött, hogy megfelelhessen a rendező bizottság bennök helyezett bizalmának. A nagyvendéglő díszterme fényárban szott tiszta áttekinést engedve a szemlélőnek a 600—800 teríték fölött. Hetet üt az óra, a vendégszeretet fűszerezte étkek várják kedves testvér vendégeinket.

Hét után néhány perc s megdörmölnek a láthatárban feltűnt hajó jelzését tudtal adó mozsarak. Valamint a tóba dobott kő, a víz színén képzett gyűrűt folyton nagyobbra terjeszti: ép ugy növekedett a hajóállomáshoz tödülők sokasága; mindenki első akart lenni, hogy tanuja lehessen a százon át sokat szenvedett véreink megérkezése és kiszállásának. Ezeket meghaladó sokaság foglalja el a tért: szünni nem akaró éljen és isten hozott kiáltásai túlharsoják a folyton dörgő ágyuk bömböléseit. Egy éles fűty és a várva vártakat hozó hajó megáll, dűbörög a hajóhíd, kilőnek a lelkes vezetők, élükön Kotzor urral, a kijárónál Ó Kanizsa előkelői fogadják. Mihályi Sándor jegyző ur megható szavakban üdvözli az érkezetteket, kifejezést adva a község azon kérelmének, miszerint engedtetnék meg a közönségnek megvendéghetni megérkezett édes testvéreit.

A betelepítettek nevében Kotzor ur meleg szavakban köszöni a rokonszenves fogadtatást, melyet Ó-Kanizsa közönsége a jelen alkalommal föltüntet; szíves készséggel egyezik bele a közönség kérelmébe annál is inkább, miután az idő rövidsége, mellyel Ó-Kanizsa rendelkezett, föltulmulja a legvérmesebb várakozást.

A kiszállhatásra a jel megadatot. Örömkönnök pergetek sokak arcán végig, midőn édes nyelvünkön hallák köszöneti a napbarnította testvéreket, nők, férfiak szorongtak egymás mellett, hogy mi előbb kezet szorithassanak a sokat szenvedettekkel.

A megszámlálhatlan tömeg megindul, elől lovas bandérium s a magasban büszkén lobogó nemzeti zászló vivője halad, oldalt számtalan fáklya fénye oszlatja az est sötétjét mire a menet kiérve az állomás teréről, már egy gomolyag az egész nép, a későn érkezettek rimádkodva kéri a szerencsésebbeket engednék át csak pererekre is csángóknak.

A rendező bizottság intézkedése következtében a nők és gyermekek számára a hajóállomáson készített vacsora, a férfiak számára a nagyvendéglő dísztermében és egy másik vendéglőben terítették. A vezető bizottság Homai vendéglőjében gyűlt össze társas estebédre. Az egyszerű, de szeretet nyújtotta vacsora fel szolgálásánál ki kell emelnem városunk előkelő hölgyeinek fáradsálat nem ismerő készségét, midőn a nagy tolongás közepette és páratlan odaadással igyekeztek kedves testvér vendégeink kiszolgálásában egymást fölülmulni. Éjj 11 órakor a jökevd már általánossá vált, csángóink zenéjök mellett táncra kerekedve járták, el nem felejtett nemzeti táncukat, közben közben éljen a magyar, éljenek a csángók! fölkiáltások, remegtetik meg a szorongatásig megtelt terem levegőjét.

De mint minden jónak ugy az általánossá vált jökevdnek is határt szabott a vezetőknek figyelemzető szava: elég volt a jóból, menjünk pihenni; de előbb köszönjük meg a szíves vendégszeretetet Ó-Kanizsa közönségének a mellyel bennünket elhalmozott. A mily örömteljes volt a fogadtatás ép oly szomoruan vettünk búcsut a jobb sorsra érdemeseiktől. Az indulás reggel öt órára tüzetett ki. A kora regg idejében is százával siettek a távozóktól búcsut venni, számtalanok tejjel telt kőcsögöket nyújtottak az anyáknak kisdedeik táplálására. A búcsuzásnak a hajó süvöltőjének éles fűtyentés: szakított végett, válni kellett egymástól, s a távozó hajó és lakóinak csak kendőink lobogtatásával mondhatunk még Isten hozzádot. Homai vendéglőjében egy megható jelenetnek valánk tanui, két jó barát Lőrinc Mihály bukovinai, és Mester János ó kanizsai tanítók találkozás alkalmával. Az előbbi a csorna-praemontrei rend prépostja mint kis fiut hozá be Istenségtől, hogy kiképezetve küldhesse övéi közé vissza. A két jó barát 1865-ben végzé el Keszthelyen a négy osztályú gymnasiumot, az időtől fogva nem látták egymást. Lőrinc Mihályt Simon Vince prépost Győrött képezetett tanítónak a mely után szülőföldjére tért vissza.

Nagy községünk jobb módú szállási gazdái sajnálják hogy nem adakozhattak a testvérek fogadtatása alkalmával. Van még alkalmuk szívük sugallatát követniök: gyűjtsék össze amit adni szándékoznak, tegyenek ők is ugy mint azok a kevesek, kik több mérőtevé buzát, babot stb. más eltartható szükségesekeket nyújtottak a hazatérőknek, továbbá példát vehetnek más városoktól a melyek polgárai gyűjtéseket rendeznek bár a fogadtatásokból nem húzták ki magukat. Meg vagyunk róla győződve miszerint Ó-Kanizsa gazda közönsége nem fog elmaradni azon lelkes hazafiak sorából kik szűkebb anyagi viszonyaikkal mellett is áldozni tudnak a haza és a nemzetért.

r. t.

Zentán 10-én reggeli 8 előtt érkeztek meg a csángók. Szekfü főjegyző fogadta őket nagy néptömeg élén s megfölstökömmöltették őket busásan. Hazafi Veray János, a magyar kétbalkezü Homerus, ott hadonászott köztük talmi rigmusaival. A hajó 10-kor indult lefelé. A nagyszerű vendéglátás érdemének oroszán része a tipikus magyar lelkületű főjegyzőt illeti.

Adán. Szerény s barátságos emlékeztetéseket olvastunk hetek előtt a hazai lapokban, hogy a felszvidék városai mily előzékenységgel, vendégszerettel fogadták és bocsájták körükből el a letelepülésre siető csángó-magyar testvéreinket. Keresztényi szere-

tettel viseltettek irántok, az irgalmasság cselekedeteinek gyakorlásával. Az alföldön a tiszamenti községek sem akarhattak az eléggé meg nem dicserhető modortól, vendégszeretettől eltérni. Ezen most említett nemes hang fenntartásához, a nemes tett utánzásához vezető ut nyitját — ugy hiszem nem számítandja be senki bökül, ha azt mondjuk, hogy — a községek derék elüljáróságánál, mint az erkölcsi példaadás kezdeményezőinél és intézőinél találjuk. Adát folyó hó 10-én reggeli 11 és 12 óra között érte a szerencse. A csángók második szállításának most két hajója 1200-on felüli utassal, midőn a 6—7 órától fogva várakozó nép sokasága előtt megállott: egész szokatlan öröm szállta meg lelkünket s sokszoros éljen kiáltásokban tört ki. A kiszállott, most már Erdős Kárpátokon inneni véreinket rövid, de igen velős alkalmi beszédben Opitz S. pleb. ur hazafias érzülettel üdvözölte, kiknek nevében a királyi biztos ur helyettese, tek. Kotzor János ur szép szavakban köszönte meg a szíves fogadtatást. — A néppel együtt jelen volt ott a nagyobb tanulók ruhásabb része, emlékezet okáért. Gondolván az iskolai igazgatóság, hogy a gyermek lelkében a benyomások szerint támadnak képletei, érzetei és vágyai. Mi mindnyájan és mindenkor örömtelt kebellet gondolunk és emlékezünk vissza a jelenetre. Megható volt látni, midőn a barna szűrös vagy rövid ködmönös, de egytől-egyig mind eszimás, egészen oláos kinézésű gyarmatosok elfoglalták a hajóállomásnál felállított 120 méter hosszú, külfölele izletes étellel megrakott asztalokat. A drága vendégek megérkezése előtti napon a dobzó, a dobos megható hangja már előre elárulta, hogy ezen hirdetésben egy drága érdek forog fenn. Járuljatok csángó testvéreink felsegélyzésére adakozó részvételtekkel minél számosabban!! Ezen egy-két szónál több buzdítás nem ment a lakosokhoz. A lelkes fiatalagot, nőt és férfit igaz, hogy felvillanyozta ezen szokatlan hirdetés, ezek az utolsó percig folytonos munkásságban, gyűjtésekben és rendezésekben tölték egész idejüket. S ime az eredménynek rövid lajstroma, amint a vagyonszabvány, nemkülönbén a csekély vagyonnal bíró jószivű magyar lakosok a szegény csángóknak, mint a körülöttünk kellemezen szaporodó érdekeltársaink felsegélyzésére adakoztak, készséggel járultak erejükhöz képest ajándékaikkal. Az elfogyasztottakon kívül 246 forint, 50 kenyér, 16 zsák liszt, 18 sonka, 150 kgr. szalonna, 7 zsák főzelék, 15 zsák krumpli, két láda különféle ruha. Alig egy óra múlva megkezdett egy bucsuzás. Távozás előtt azonban az első szállítmány alkalmával ftdő Opitz Sándor r. k. pleb. ur tiz, — ezen második szállítmány alkalmából pedig Kelemen János e város bírója tett le tiz forintot alapítványul az új telepítvényen leendő első szülött javára. Fridrik.

Moholon.

F. év ápril hó 10-én községünk is részesült azon várva-várt örömben, hogy Bukovinából baza — édes hazánkba — vándorló csángó testvéreink második csoportját üdvözölhette.

A jelzett napon már kora reggel csoportosult a nép, s dacára a hideg és szeles idő kellemetlenségének reggel 5 órakor a Tisza partját már óriási néptömeg lepte el, miután ezen idő volt községünk alá leendő megérkezésüknek jelezve.

Vártunk, áztunk, fáztunk, de mindezen körülmény sem riasztott vissza bennünket, mert vigasztalódunk s felmelegedtünk a testvéri viszontlátásnak előre érzett örömben; végre d. u. 1 óra felé a tarackok durrogása jelzé, hogy csángó testvéreink közelednek, midőn egyszerre csak aláhatárra tűnt a vízi szörnyetég, az őket szállító hajó s lassan-lassan közeledett hozzánk, szelve a szöke Tiszának szél által felkorbácsolt hullámain, míg végre hajóállomásunknál egy ügyes oldalfordulattal kikötött.

A tarackok folytonos durrogása, a nép megszünni nemakaró „Isten hozta”-val vegyült „éljen”-ezése, ugy az őket meleg szavakkal üdvözölő Németh Antal tanító ur által tek. Kocor János korm. biztosi titkár urnak átadott s eme sorok szerény írója által hazatérő testvéreink felsegélyzésére gyűjtött egyszáz tizenegy frt, valamint a részükre egyes itteni lakosok jószivűsége folytán az álló hajón összehordott s nekik átadott lelmi cikkeik, kenyér, szalonna, sunka, szalámi, zsemlye, liszt, bab, burgonya, paprika, turó, meg a tetejébe Mohol község által felajánlott 10 hordó sör, s végre a „Feresi” feketé gyerek bandája által játszott, „Rákóci induló” tudatta most már körünkbe levő testvéreinket, hogy eme községnek is ugy mint más községnek vannak hazafias érzületű s nemes előkért lelkesülő polgárai, hogy eme község fia is részt vesznek ama általános országos örömben, melyet Magyarország minden hü és igaz gyermeke az ő hazatelepítésük felett érez; eme lelkesedést csángó testvéreink viszon „éljen”-ezés, kalaplobálás és zászló lobogtatással iparkodtak viszonzozni.

Németh Antal ur üdvözli beszédére Kocor János korm. biztosi titkár mondott lelkes szavakban köszönetet testvéreink nevében a szíves fogadtatásért és adományozásért, hasonlítva megynket édes hazánkhoz akként, amint koszorús költőnk hasonlítja országunkat a földhöz akkor midőn azt mondja: „Ha a föld Isten kalapja, ugy hazánk a bokréta rajta.”

Láttuk testvéreinket, arcukon a hazatérés feletti öröm s egész lényükön az adományért látható hálaérzet kifejezésével, láttuk valami 10 pár csángó által — nem a mi természetünkben levő hévvel, tüzzel, hanem olyan eloláhosodott lassúsággal — lejtett csárdást, s végre láttuk „a haza vándor koszorús népköltő”-jét. „Hazafi Veray János”-t, hallottuk a parton levő néphez intézett szónoklatát, mely ha nem is volt környofont philosophiával telve, de látszott, hogy örömben gondolkodott afelett, s nem „Budapestben levő kis hajlékában egy teli flaska mellett betegsége felett érzett mérgében” mint azt maga mondja az általa kiadott s „1881—82. évi egészen új kiadású Tündérdall fűzér s gyöngyosorokhoz babér című munkájában” lelkesítő beszédét pedig ekkép végzé:

„Ne legyetek olyanok mint a tuskó, vagy pedig mint cigánynak a kuckó.

„Éljen Kocor”!!

Végre a hajó fűlsértő sápitása jelzé a vallás perccét, mintha megirigyelte volna a közösen érzett örömet, a horgonyokat felhúzták, a hajó ismét egy oldal-

fordulatot téve megindult s vitte hazatért véreinket rendeltetési helyükre; mi pedig a rövid ideig tartó öröm elmúltá feletti bü érzetével néztük, míg a láthatárról letűntek utánuk sóhajva azon óhajunkat, hogy leljék fel a már századok óta nélkülözött boldogságot ez új hazájukban s hogy valósuljon mindazon óhaj és remény, melyeket ők e hazához fűztek s viszont ez lelje fel bennük az érte és trón iránt lelkesülő s szükség esetén életüket s vérüket is feláldozni tudó gyermekeit.

A már általam jelzett egyszázötvenegy frtnyi adományhoz következők voltak kegyesek hozzájárulni: Moholy község mint erkölcsi testület 60 frt. Kerítés István 5 frt, Varga Mihály, Raffai Sándor, Nagy Ferenc, Vén Ferenc, Berecz Antal 2—2 frt, Ofner Lipót ifj. 1 frt 40 kr., Hubert Tóbiás 1 frt 50 kr., Bene István 1 frt 15 kr., Karakásevits Simon, Karakásevits Bózsó, Mészáros Mátyás, Radonits Novák, Ofner Mór, Sümeghi József, Németh Antal, Kossin Károly, Hirschhauser Mór, Wolf Adolf, dr. Nagy Kálmán, Ofner Lipót ifj., Onodi József, Ander István, Szántó Mátyás, Sisák Ferenc, Varró József, Rankovits János, Schwanfelder Antal, Jónás Péter, Mészáros Simon 1—1 frt, Stern Izidor, Wolf Sándor, Szabó Antal, Raffai György, Odri József, Baranyi János, Kormos József öreg, Pollák A., Tóth Andor, Kronstein Adolf, Beck Mózes, Topai Lukács, Kleiner János, Theofánovits János 50—50 kr., Bor Imre 40 kr., Barathi Pál, Wolf Mór, Manheim I., Löbl Jónás, Beck Mihály 30—30 kr., Raffai Mihály 25 kr., Stern A., Fischer R., Lakatos István, Sisák Pál, Mészáros József apáthi, Kormos József ifj., Hauzicz János öreg 20—20 kr.

Ezen összeg átvételéről tek. Kocor János korm. biztosi titkár ur volt szíves elismervényt adni.

Bene István.

Petrovoszellón.

Közönséges és elátkozott emberek vagyunk, közönségesek azért, mert községbe lakunk, elátkozottak pedig azért, mert még községünk nevét sem tudjuk kimondani, legalább a tisztán magyar ajkú ember nem. Ha már most ilyen emberekkel van dolgunk tisztelt olvasóinknak; azoktól bizony sokat ne kívánjanak. — No de nem is akarunk mi városias cikornyasággal sokat beszélni, de keveset érezni és tenni, hanem inkább kevesebbet beszélni, de sokat tenni és érezni.

Tettünk is, csángó véreinkért annyit, a mi egy provinciai városnak is dicsére válna, vagy mondjunk többet, nagyobb enthusiasmmal nem tudnók elvárni senki ember fiát sem.

F. hó 8-án a délutáni órákban távirati értesítést kaptunk az ó-becsei csángó bizottságtól, hogy magyarjaink másnap, vagyis e hó 9-én este érnek oda, hogy tehát a netán összegyűjtött adakozást küldenek az ott helyi városához; de minthogy az nap nemcsak ünnep, hanem Ó-Becsén vásár is volt, a könyöradományok gyűjtéséhez azonnal hozzá nem foghattunk, — de annál nagyobb eréllyel fogtunk hozzá másnap, vagyis az állítólagos érkezés napján és ime csodácsolója fél nap alatt összegyűjtöttük az alábbi részletes kimutatásban kitüntetett adományokat.

Csángóink a mondott napon, vagyis f. hó 9-én meg nem érkezvén, távirati értesítést kértünk a szegedi polgármester uraltól, hogy lenne szíves felvilágosítást adni arra nézve, ha vajon a bukovinai magyarok mikor indulnak vagy indultak el onnan? — Ezen kérdésünkre f. hó 10-én d. e. 10—11 óra között azon választ nyertük, hogy a csángók még 9-én 4 órakor d. u. utaztak el Szegedre. — Most már nem volt más tenni, mint az összegyűjtött adakozást a Tisza partra a kijelölt helyre vinni és ott a hajó érkezését bevárni, egyúttal pedig táviratilag megkértük az adai gőzhajózási ügynök urat, hogy adná értésére a csángók vezetőjének, hogy mi, a Tisza parton őket nagy számú eleséggel várjuk.

A képzeltet legrosszabb időben, mert nemcsak, hogy kellemetlen hideg szél fűjt, hanem az eső is esett, a legnagyobb türelemmel várta az ezekre menő nép a hajó érkezését.

Végre délutáni 1/2 4 órakor megpillantottuk a hajót, mely véreinket hozta, az adott jelre megszólaltak a tarackok, és hangzott a lelkes, szünni nem akaró éljen kiáltás.

A hajó szép csendesen megállt az ugynevezett „sárga-partnál“, a küldetés pedig Rózsa Imre plébános ural az élén, bement a hajóba, a hol is a nagytiszt. plébános ur, a csángók vezetőjét tek. Kocor korm. bizt. titkár urat meleg hazafias szavakkal üdvözölte, mely üdvözlétre t. Kocor ur, magasztos hangon tartott beszéddel felelt.

A kölesönös üdvözlések végeztével, a község érdeemes birája Horváth István csongrádi, szinte a vezetőből intézett, egy pár keresetlen hazafias szó kíséretében, jegyzékben foglalva átadta a pénzben összegyűjtött könyör adományt, mely összeg kitett o. é. 46 frt 50 krt.

Szíven megköszönte Koczor ur a csángók nevében a nyújtott ajándékot és hangsúlyozva kiemelte, hogy „Bácskának az országban nincsen párja.“

Eközben bevitetvén a hajóba az összegyűjtött élelmi szer és gabona neműek, szívből jövő, eget verő éljen rivalgás és tarackok durrogása között a nép által folytonosan üdvözöltetve, csángó testvéreink utjokat tovább vették Ó-Becse és illetve Páncsova felé.

Most azonban az adakozók megnyugtatóására szóljon a gyűjtő iv:

Kimutatás Bács-Petrovoszelló község egyes lakosai részéről a bukovinai csángó testvérek felségélyezésére f. 1883-ik évi ápril hó 9-ik napján gyűjtött könyöradományokról. Beretka János esküdt gyűjtő ivén: Varga István jegyző 2 frt, 1 zsák buza, 1 zsák árpa, Rózsa Imre plébános 3 frt, Berényi Hugó jegyző 5 frt, Fischer Izsák, Kiss István, Poltura István, dr. Deutscher orvos 1—1 frt, Tóth Andrásné 1 frt, babot és burgonyát, Ekkert Gyula postam., N. N., Weinberger Simon, Kiss János öreg, Szukalits Sándor 50—50 kr., Tóth István, Kiss Mátyás, Bugarszki Szvetozár 40—40 kr., Budai György 15 kr., Mencer Lázár, Mikula József, Mráz István, Matusitzki István özvegye, Vida Mihály, Tóth József szabó, Horváth István meny., Szügyi István, Beretka István, Goór Mihály, Botka István 20—20 kr., Korhecz Teréz 20 kr., 1/4 véka tengeri,

Szilágyi József, Horváth Ferenc, Kiss József bozskor, Veisz Adám, Kiss Mátyás József, Juhász János 10—10 kr., Molnár Mihály 10 krt, babot és hajmát, Tripolszki Imre 2 véka buza, 2 véka árpa, Kiss Pál egy kenyér, Horváth Pál csongrádi egy köböl buza, Varga Mihály 1/4 véka tengeri, Polyák János 1/2 véka buza, Pusztai Adám özvegye 1/4 véka burgonya, Döme Mátyás 1/2 véka tengeri, Brusznai Andrásné 1/4 véka tengeri, 1/4 véka burgonya, Santa Vera 1 liter babot és szalonnát, Kondorai Teréz 1/4 kilo szalonnát, Király József ifj. 1/4 véka árpa, Pásztor József babot és burgonyát, Párducz János egy kenyér és 1/2 klgr. szalonnát, Palkovits Péter 1 liter babot, Kanecsar Fibi 1/4 véka burgonyát, Farkas Pál 1 kenyér, Kovács Pál gazda 2 liter babot, Bagi Róza burgonyát, Buzogány József 1 véka buza, Lukács János 1/2 véka tengeri és burgonyát, Hangodi György 1 véka burgonyát Gáll Illés esküdt gyűjtő ivén: Peceze Pál István, Horváth Antal, Mainszki Lázsa 1—1 frt, Peceze Vera, Tóth István, Fischer Mózes 40—40 kr., Komáromi József, Fischer Bernát, Kovács János kovács 30—30 kr., Kelemen György, Peceze János öz., Schützler János, Fischer Illés, Tózsér Ferenc, Tózsér Fábian 20—20 kr., Peceze Mihály János 20 kr., 1 véka árpa, Sundeles Mihály, Horváth János, Sándor Mihály, Baranyi Antal, Vigh András öz., Major István, Árpás Ferenc, Sándor János, Arvai Antal, Balázs Ferenc, Muih Mátyás, Árpás Lajos 10—10 kr., Dianovszki özvegye, Balogh Menyhért, Fischer Bernát 5—5 kr., Dienes János József 4 kr., Buzogány József 3/4 méter buza, Horváth József 1/4 véka tengeri — Dienes János esküdt gyűjtő ivén: Agócs Mihály, Szilvási József 1—1 frt, König Samuel 30 kr., Weinberger Bernát 25 kr., Hallasi Örszébet, Mester József, Knáb József, Megyeri János, Hegedüs János, Szilágyi János, Hajdu Pál, Szőke Károly, Hajdu János József 20—20 kr., Bozsó József 12 kr., Horváth Illés, Varga Antal, Lévai István, Bondor Ferenc, Ajbesitz Ignác, Kaszás Lőrinc, Király Pál, Kocsik János 10—10 kr., Kalmár Sándor 6 kr., Schleszinger Sándor 6 kr., Tóth József 5 kr., Király József 1/2 véka buza, Krizsán Pál 1 porció árpa, Drenkovits András főzeléket, Deli András 1/2 véka buza, Simon József 1/2 véka árpa, Kutsér István özvegye főzeléket, Horváth Mihály burgonya és babot, Hajdu Ferenc egy szakajtó buza, Pálunkás József egy szakajtó tengeri, Kinka Ferenc babot, Tóth András főzeléket, Kiss János főzeléket, Párducz János főzeléket, Halász Róza főzeléket, Topolesávi Imre főzeléket, Gáll József 1 véka buza, Kiska András főzelék, Fábri Mihály szappant. Popovics Jenő segédjegyző ivén: Korponai Mátyás, Hajdu Pál öreg, Hajdu János Imre, Simon Kata, Hajdu Pálné, Balassa József 1—1 frt, Sümeg János, Szukalits Sándor, Hajdu Pál, Tóth János betyár 50—50 krt, Renner pesti utazó, Árpás József, Pozsgai Imre 30—30 krt, Adler Bernát, Adler József, Szentes István, Horváth Viktor, Milutinovits Róza, Huti Borcsa, Hajdu János Antal, Muih Mihály, Bozsóki János, Hajdu Franci, N. N. 20—20 krt, Kovács Mátyás Gál 20 kr. egy véka burgonyát, Markus János, Hajdu Illésné, Pinter András 10—10 krt, Korhecz József öreg, 2 klgr. szalonna, Sipos István egy véka buza, Komáromi György egy kenyér, Balassa Andrásné 1/2 véka árpa, Bozsóki Mihály 1/2 véka buza, Molnár Mihály vevőváltó egy liter bab, Sifinkó Mátyás 1/2 véka tengeri, Madarász Ambrus 1/2 véka tengeri, Sebes Borcsa egy porció buza, 2 liter bab, Szép József 1/4 véka tengeri, Kamaszi József 1/2 véka tengeri, Katona István 2 liter bab, Csalkai Mihály 1 klgr. szalonna, Katona József egy porció buza, 1 liter bab, Szabó István 1 liter bab, Gulyás Pál 1 liter bab, Balassa István 4 liter bab, Sági József 3 liter bab, Halapi István öreg 1/2 véka buza, 2 liter bab, Szabó Imre 1/2 véka tengeri, Halapi József 1/2 véka tengeri, Bozsóki Pál 1 liter bab, Rácz Imre 2 liter bab, Beretka István 1/2 véka tengeri, Németh József 1/2 véka buza, Varga Mihály öreg 1/2 véka buza, Raffai Örsze egy rud szappan és 1 klgr. szalonna, Kincses Lajos 2 liter bab, Horváth Ferenc Tamás 1/2 véka árpa, Rák Ferenc 2 liter bab, Péter János 1 véka buza, Szénási Pál 2 liter bab, Csábi János 1/4 véka tengeri, Raffai Anna 1 klgr. szalonna, 1 drb szappan, Kovács Pál goda 2 liter bab, Kiss Panna 1/2 véka tengeri, Vikor Péter özvegye 1 véka árpa, Molnár József botka 1/2 véka árpa, Molnár István 1/2 véka árpa, Takács Istvánné 1 véka burgonya, Szabó János juhász 1/2 véka árpa, Goór Andrásné 1/2 véka buza, Tóth István vadkerti 1 véka árpa, Bozsóki János 1 liter bab, Deák Mihály 1/4 véka tengeri, Hallasi Mihályné 1 véka burgonya, Kovács János Gál 1/2 véka bab, Bovanovits Ferenc 1 kenyér, Mihályi József 1/4 véka buza, Boska Trézi 3 liter bab, Patócs-Bácsi Róza 1/2 véka tengeri, Tóth Pálné betyár 1 szakajtó burgonya, és 2 liter bab, Deli Imre 1/2 véka buza, 1 drb szalona, Hajdu Ferencné 1 szakajtó buza, Peceze Mihály János 2 véka árpa, Tarián János 1/2 véka bab, Sipos János 1 drb szappan, Garas Illés 1/4 véka buza, Péce Márton 1/4 véka buza, Bovanovits Mihály 1/2 véka buza, Horváth István csong. 1 véka buza, 1 véka burgonyát és egy sonkát, Popovics Jenő 50 krt, Petrovoszelló község mint testület 5 köböl árpát.

Bács Petrovoszelló, 1883. ápril hó 11.

E. J.

Ó-Becsen.

Mikor a gőzhajó állomásról a hajót meglátták, két mozsár lövéssel adták tudtára a lakosságnak, hogy a hajót látni, mikor a mozsarak eldördültek, úgy jött ki Ó-Becseből a nép, hogy a Tisza partján alig férhetett, egymást törte a nép mind elől szeretett volna állni.

A hajó d. u. 5 órakor érkezett, de már 2 órakor a Tisza partján üstökbe főt a paprikás hús az érkező csángó testvérek részére, de még amellet kevés asszony ment ki Ó-Becseből üres kézzel, vitték a főtt ételt, vitték a sült eledelet és sokan tejet vittek ki a Tisza partra, nem volt Ó-Becsen egy ur se, a ki a szakadatlan esőtől őrizte volna magát, mindenki ment a Tisza partra várni a magyar testvéreket.

Mikor a hajó közeledet három mozsár eldördült után megszólalt a banda, a hajó lassan közeledett, a banda folyton szólt, játsza a legszebb magyar darabokat, a hajó csendesen jött az állomáshoz, mikor kikötött, kinyitották az ajtaját és kilépett a hajóból egy

ur és néhány csángó magyar, ezt látva a tiszaparti néptömeg, viharos éljenzés lett, lármá, hogy alig lehetett szót érteni.

Végre a hajóból kiszállott néhány magyart egy vezető ur a Tisza széléhez vezetett, hol Csupor Gyula ügyvéd ur fogadó beszédjét akarta megtartani, de a nagy zibaj és szakadatlan eső miatt kénytelen volt a hajóállomás épületébe menni és annak ajtajába kiálva szép szavakkal fogadta az érkező csángó testvéreket, mit a csángók vezetője szívreható szavakkal megköszönte Ó-Becse városának a már második ízben tanusított hű fogadtatást, azután kezdődött a hajóból a kiszálás és nagynehezen lehetett a rendőröknek utat törni a nép között, a mely uton csakis egymás mellett mehetett 2 csángók kiébb a Tisza partjától, hol az ó-becsei magyar emberek kezét fogva vették és minden ember, vezetett magával 3, 4, 5, 6 csángó magyart a házához, ember az embert, asszony az asszonyt, legény a legényt, leány a leányt fogadta kedvesen és vezették házaikhoz e szavak mellett: gyere testér, te az én vendégem leszel míg a hajó Ó-Becse alatt áll, szememmel láttam mikor egy becei lány meleg nyakkendőjét rákötötte egy kis csángó magyar leány nyakára.

Azon csángó nőknek kiknek több apró gyermekei voltak, nem volt szabad a hajóból kijönni, hogy a gyermekek az esőtől ne ázzanak meg, azok részére főt a Tisza partján paprikás hús, nem volt szabad a hajóba bemenni, mert ha megengedték volna, tele csődült volna a hajó a sok nezőkkel, de én az ó-becsei postamester ural, ki két pék kosár zsemlel vitt be a hajóba, be mentem és jártam le-föl a hajóba, néztem jobbra láttam hogy egy asszony egy csecsemőt altat, néztem balra egy asszony egy csecsemőt pólyáz, néztem tovább egy asszony egy csecsemőt fásliz, néztem másfelé egy asszony egy csecsemőt ámitgat ne rij fiam, hallgass fiam, e szavak mellett valóban nagyserű látvány volt a hajóba a mi végeig leírhatlan.

De nem hagyhatom ki soraimból azt se, hogy az ó-becsei magyarok oly jó szívvel fogadták a csángókat, hogy azt a rokonszenvet, azt a nemzet iránti érzelmet soha nem láttam.

Ezek történetek a megérkezés órájától esti 6 óráig, hogy mi történt az éjszakán, hogy mulattatták a csángó testvéreket a kocsimába, azt nem írhatom, mert nem maradtam éjszakára Ó-Becsen.

Kovács Ferencz.*

Ó-Becse, 1883. ápril 13.

Folyó hó 10-én d. u. 5 óra tájban szakadó esőben érkezett meg csángó testvéreink 2-ik és egyelőre utolsó 1700 főből álló szakasza. Dacára a zordon, hideg időnek, beláthatlan néptömeg lepte el a kikötőt, a gőzhajó-állomástól pedig be a városba mint egy sorfalat képezve állott városunk jó népe. Mondhatom, hogy a jelen voltak nagy részét nem csupán kíváncsiság, nem csupán a kedves vendégeink meglátása utáni vágy, mint leginkább azon cél, törekvés tette oly éberré, vigyázókká, hogy maguknak egy-egy vagy ha lehetséges, több vendéget is nyerhessenek.

A két hajó megérkezett, folytonos mozsarazás között kikötött, s a fogadó küldöttség vezetője, ezuttal Csupor Gyula helybeli ügyvéd és Bács Bodrogh megye t. főügyésze által közvetkező emelkedett, megható szavakkal üdvözöltetett:

„Csodálkozhatok azon, hogy a pillanat magasztos-ságtól áthatva, felétek sugárzó érzelmeinket méltóan tolmácsolni képesek nem vagyunk. Mi, kik sóvárgva vártuk megérkezéseteket, ime most édes elfogadásunk zavarában könyezve tekintünk reátok. De ha lelkiünk határtalan örömet nem fejezheti ki meghatottságtól remegő ajkunk: legyetek meggyőződve, hogy szívünk mélyében lángoló szeretettel üdvözlünk. Itt a hazai földjén üdvözlünk titeket, hogy annyi évek szívtörtő vágyai s fájó keservei után boldogságtól túlradó szívvél jöttetek, hol mindenütt a magyar nemzet millióinak, testvéreiteknek kitárt karjai fogadtak Isten hozott beneteket rég elszakadt és most ismét velünk egybeforró véreink. Felejtsetek el az átélt szenvedéseket, felejtsetek elviharzott multatok történetét, emeljétek fel ég felé, honnét immáron a szabadság éltető napja mosolyog felétek, míg lenn édes anyátok a szent haza ölel keblére, hogy tanuljatok meg ismét javára munkálni, érette ha kell, egytől egyig hősi bátorsággal meghalni! Legyetek boldogok ott, ahova mindannyiunk szeretete, áldást kérő imája kísér s ne feledjétek el soha, hogy a nagy világon e kívül nincs számunkra hely!“

Ha már őt a testvéreink küldöttségének vezetője ezek nevében és ékes szavakkal éltette, mennyivel inkább tesszük ezt mi, kik őt közelebbről és régibb idő óta ismerjük. Eljen Gyula barátunk, tartsa a jó Isten Ó-Becse javára, dicsőségére és barátai örömére még igen soká!

A fogadó bizottság minden egyes tagját kiemelnem nem lehet, mert ez jelen levelemet túl hosszúra nyújtaná, de Dörner Márton helybeli k. postamester és Horváth Mihály népköri jegyző urakat különösen ki kell emelnem, ezeknek köszönhetjük leginkább az ünnepély sikerét, a befolyt segélyanyagok nagy mennyiségét. Tettek, fáradtak ők mint senki más, de kaplat is emel előttük a legmagasabbtól kezdve, a legalacsonyabbig minden polgártársunk kivétel nélkül.

A zordon idő miatt a küldöttség vezetői csak azon új testvéreinknek engedték meg a hajóból a kiszállást, kik jobb, illetve meleg ruhákkal ellátva. E kijelentés után tapasztaltuk a magyar embert a legeredetibb kiadásban, vagyis vendégszeretetének tető pontján; ugyan a tudatba, hogy 1700 főre menő vendég iránti szíves látását gyakorolhatandja, mondhatom megdöbbenés látszott minden jelenlevő arcán, mert azt egyik sem tudhatta, szerencsésje lesz e vendéget nyerhetni? Sokan ajánlottak, hogy kocsikkal, téli ruhákkal jönnék vissza, csak hogy vendéget nyerhessenek. Kezdőlött a hajóból ki vonulást, de a mint a kikötő hidját átlépték, már is vendéglátók által kísértetve vonultak be a városba. Hogy milyen a magyar ember, legeklatásabb bizonyítéka volt az, hogy a vendégek tisztelőre rendezett banquette is 15 vendég testvér volt ugyan hivatalos, de mire a Népkor

* Ezen józan polgári ésszel papírra vetett levelet, ortografiai hibái dacára, egyrészt tájékoztatói is, kijavítatlanul közöljük. Szerk.

helyiségeibe ért a rendező küldöttség, körültekintve szomorúan kellett tapasztalnia, hogy a vendégeket a szőzoros értelmében ellopták, de ez oly nemes lopás volt, melyet ott fenn a nagy könyvben arany betűkkel jegyzett be az, kinek figyelmét legesekélyebb tetten ki nem kerülük.

Nagy nehezen hozhattunk össze mégis 5 vendéget, ezek közül 2 a vendégek vezetői, csángó testvéreink jegyzője, egy közpölgár és egy polgár. Ismétlésekbe nem bocsátkozom, csak annyit említek meg, azt t. i. hogy Csopor Gyula barátunk ismét vagy 15 szőr szónokolt s mindig tudott újat mondani.

A banquet legvigább, legkedélyesebb hangulatban világgal reggel fejeztett be.

A gőzhajó állomásánál is vígan folyt az élet. A temérdek hus, bor és egyéb élelmi cikkek — különösen a nagy mennyiségű tej a gyermekek számára. Hát még a mi a hajóba testvéreinknek új hazájukban a további életszükségletek fedeztetése céljából beszállított. Temerin község maga 2 nagy kocsis gabonát küldött és készpénzt. Szenttamás község 50 frt készpénzt, de valamennyi község királya O. Beuse kitett magáért, úgy hogy elmondhatni, ez aránylag testvéreink utazási vonalán legtöbbet tett. Eljének a derék öbeseiek!

A rend, mint első alkalommal, kitűnő volt, itt különösen mutatta meg rendőrbiztosunk, hogy ő neki nem annyira a theoretikus mint a praktikus rendszert a hivatása, és ha a jövőben az irodán kívül él bivatásának és ily szép eredménnyel, panaszunk többé reá nem lesz. Iparkodjék is a benne helyezett bizalomnak teljesen megfelelni.

Igy jöttek el, így mentek tova csángó testvéreink. Ők is tartásuk meg fogadtuk, hogy jó emberek és jó magyarok maradandnak!

Isten velünk!

r. l.

A szőlőmunka köréből.

I. A metszésről.

A metszéstől függ a termés mennyisége és minősége. Sok szőlős gazda a metszés idején elvégzi a szüretet is. Az idej metszés által kell megvetni a jövő évi termés alapját is.

A tavaszi metszést legtanácsosabb végezni a fagyok elmúltával a nedvkeringés beállta előtt. Így a töke nem vesztegeti el az erejét, hanem az új vesszők és fürtök nevelésére fordíthatja.

A fiatal 1—2 éves ültetéseknél az a cél, hogy a töke minél inkább erősödjék, és azért rövidre kell azokat metszeni. Elég, ha az ember 2—3 új hajtást biztosít. A vesszőket lemetszhetjük egy, legfőbb két szemre. Az ily fiatal tökésekknél azon legyen a szőlős gazda, hogy mindig a tökéhez legközelebb álló hajtásokat juttassa aralomra a többi fölött. Ez által a töke formásabb és tartósabb lesz.

Termő tökéknél a metszés különbözik a szerint, a mint azok egész táblákat, vagy csak egyes sorokat foglalnak el. Vagyis különbség van az u. n. gyalog- és lugos-tökék metszése közt.

A gyalogtökék, a mennyiben sűrűbben vannak ültetve s gyökereik keresztül-kasul fonódnak egymáson, nem hajtának oly erős vesszőket mint a lugostökék, s azért azok rendszeren csak egy-egy látható szemre metszendők. Némely fajok azonban táblákba ültetve is gazdagon hajtának, kivált ha a töke erős s a szőlőföld kövér. Ezen fajoknál, valamint minden dúsán hajtó tökéknél lehet 2—3 csapot is hagyni 2—5 szemmel. Sőt a melyek elbirják, a csapok mellett szálvessző is hagyható. Míg fejből csak kevés faj hoz termést (sárféher, fekete kádárka) addig csapra hagyva a legtöbb megteszi a maga kötelességét.

Csak erős, egészséges vesszőket kell csapnak hagyni, még pedig a mennyire lehet szépen elosztva a tökén. A földből, töke nyakából jövő és a satnya vesszőket tövön kell levágni. Ezek csak húzzák a töke erejét, de termést soha nem szoktak hozni.

A lugostökék metszésénél a tökéken egy, kövér földben s erős tökéken két szál vesszőt is szoktunk hagyni. A termés mennyiségére s minőségére nagy befolyással van a meghagyott szálvessző. Ép, egészséges, sűrű szemű, szép hengeridomú szálát hagyjunk termőre. Vigyázzunk, hogy a meghagyandó vessző se törött, se túlságos erős, se lapos, vagy két hegyű ne legyen: ezek többé kevésbé tökéletlenek.

Ha csak lehet, tanácsos mindig olyan vesszőt hagyni lugosra, mely nem egyenesen a tökéből, hanem olyan csapból vagy szálvesszőből hajtott, mely előtte való évben volt termőre hagyva. Csak hogy itt szem előtt tartandó, hogy ezen termőre hagyandó szálvessző a mennyire csak lehetséges, közel essék a tökéhez. Legjobb ha csak 1—3 szemnyire esik attól. Ezen esetben hosszabb darab hagyható meg a termő szálból, a tökének nem kell egy hosszú szál két éves vesszőt táplálnia, s a letakarás is könnyebb.

Hogy miért ajánlatos a két éves vesszőt hagyni a lugost, egyszerű oka az, hogy az ilyen vessző magasabban állván a tökéből hajtottnál, előbb jött létre, jobban kifejlődhetett, jobban megérhetett, tökéletesebb, gyümölcsözősre előnyösebb is amannál. A ki talán kételkedik ezen állítás helyességében, vegyen vizsgálat alá egy olyan szál vesszőt, mely tavali lugosból, vagy csapból, és egy olyant, mely egyenesen a tökéből hajtott és látni fogja a különbséget. A vesszőről vagy csapról hajtott szál szeméi sűrűbben állnak, fejlettebbek, a vessző maga fásabb, színesebb mint a tökéből jött, mely sokszor törékeny, nagybélű s egészen kórószerű. De a különbséget legjobban a termés tünteti föl.

A lugos vesszőn kívül az erős tökén hagyható csapok is. Egy 8 szem hosszúságú szálvessző mellett a jó töke 2—3 csapot is elbir, melyek mindegyike 2—3 szemes lehet. Némely dúsán hajtó fajnál ez szükséges is, nemcsak azért, mert csak csapra hagyva terem, hanem azért is, mert a töke így nem hajt annyit haszontalan vesszőt.

Ezen csapoknak a tökéhez legközelebb eső hajtásai szemelendők ki és nevelendők jövő évi lugosnak. E hajtások egyenesen fölvezetendők.

A jó tökén hasznosabbnak mondható két rövidebb, mint egy hosszú szál vesszőt hagyni. A két szál két különböző helyről kapván a tökéből a tápot, erőtelje-

sebb szál fürtöket hoz; a két szálon rendszeren több szemet hagyhat az ember, s így több a termés mint az egyen. Igaz ugyan, hogy egy 2 öles szálon több jó szem van, mint két, fél fél ölesen, de az is igaz, hogy 2 darab fél fél öles vesszőn rendszeren több jó szem van, mint egy db 1 öles. Végre pedig a rövid szál vesszőn jobban megérik és izesebb a gyümölcs, mint a hosszún. Minél közelebb esik a fürt a földhöz, annál több táplálékban, melegebb s harmatban részesül és annál több a cukortartalma.

Mivel már arról szóltam, hogy miért jobb a rövidre metszett lugos a hosszúnál, ezzel kapcsolatban mondom egyet-mást a lugosvesszők felkötözésének módjáról is.

Némely kertben egészen állva erősítik a lugosvesszőt a léchez vagy kárhoz, másut 2—3 lábnyira egyenesen vezetik s azután hajlítják jobbra vagy balra. Az okserűn cselekvő szőlőműves azt tanácsolja, hogy a vesszőt a töke magasságában azonnal hajlítsuk le a föld színnel egyenközűen. Ezen eljárásnak az az előnye, hogy a fekvő vesszőben a nedv kényyszerítve van az egyenetlenebb eloszlásra, minek következtében a jó szemek mind kihajtanak s teremnek is. Mig ellenben az álló vesszőnél az alsó szemek ki sem hajtának, vagy ha igen, nyomorék fürtöskéket hoznak, melyek virágzás előtt lehullanak, mert a töke csaknem minden erejét a vessző hegyébe hajtja.

A karó mellett nevelt egyes lugostökék vesszőjét épen ezen okból tanácsos abroncs alakra görbitve kötélni támaszkhoz.

Az így kezelt töké nemcsak jelentékenyen több, hanem jobb gyümölcsöt is teremnek, mivel a földhöz a fürtök közel állanak.

A metszéshez többféle szerszámot használnak. A metszőolló mai napság csaknem általánossá vált. Ha jó, ha a venyigét nem rágja, nem roppantja össze, nem is lehet kifogást tenni ellene. Némely helyen divatosak a görbe kertészkesz alakú metszőkés is. Ezek szintén alkalmasak a metszésre, jóllehet távulról sem végezhet az ember oly szép munkát velök, mint az ollóval. Legrégibb, legegyszerűbb s talán legjobb fajta a metszőkésnek a jó kaszahegy. Ezzel oly szép, oly jó munkát végezhet a szőlőműves, mint az ollóval és alig kerül valamibe, a romlásnak sincs annyira kitéve, mint a többi metszőeszköz, tesszem a sakterkés.

A vastag venyigék és száraz részek lecsonkolásához legjobb a kis kézi fűrész. Többször látni, hogy kis baltát használnak a töke megbarmolásához, a mi nem helyeslehető. A baltával oly mély sebeket vág, vagy hasít az a munkás a tökén, hogy elég neki egy évig befornni azokat, sokszor pedig egész életén keresztül sinli a töke a pogány mütétet.

Gyakran mostoha kezekre bízzák az emberek a metszést. A kik maguk nem végzik, oly napszámot is megfogadnak e fontos munkára, kik soha sem láttak jó metszést, vagy épen nem is próbálták azt. Láttam asszonyt is metszeni, ki versenyzett férfiakkal az ollócsatogtatásban. Es ezen férfiak épen oly keveset értettek a metszéshez, mint az asszony, mert ha értettek volna, nem bízták volna asszonyra az ollót.

Nem nagyot hibázik az ember, ha azt állítja, hogy a szőlőt csak saját gazdája, vagy oly értelmes munkás tudja becsületesen megmetszeni, a ki már többször végezzen e munkát ugyanazon szőlőn, ismeri is azt. Csak az ilyen egyén tudja, hogy ezen vagy azon faj szőlőt miképp kell metszeni, hogy sokat is, jól is teremjen s a töke se vallja kárát.

A jövő közlemény a szőlőoltásról fog szólni, ha élünk.

Egyp.

Korai dinnyetermelés.

A dinnyetermelés, főleg a sárgadinnyéé úgy hoz rendszerint legnagyobb jövedelmet, ha azt minél korábban tudjuk a piacra állítani.

Erre rendszeren az üzedeladákban, a melegágyakban való termelést szokták alkalmazni, mely alul 70—80 cm. vastag melegítő trágyaréteget kap s erre 15—20 cm. vastag finom talaj terítetik, a melyből minden ablak alatt egy 6—8 cm-re a talaj felszínétől kiemelkedő kup is készíttetik, hogy így a dinnye mérsékelt száraz talajt nyerhessen. Ezen kupokra ültetetik a dinnyemag febr. végével vagy legkésőbb márc. hó elejével. Ezen dinnye aztán 6 leveles korában 4 levélre visszacsipetik s hónalyhajtásai 6 leveles korukban ismét visszakurtítottatnak 4—4 levélre. Virágzaskor még a mesterséges termékenyítést is meg szokták a kertészek teenni olyképen, hogy a himvirágokat a nővirág fölé tartva rázogatják a himpört a termébe. — Levegőt eleintén alig minden két napon adnak a dinnyének s ezt is csak déli oldalról, később melegebb lesz, tehát március vége felé április első felében: ekkor már többet kell levegőzni, sőt ápril második felében szép napokon az ablakot néhány órára a melegágyról le is emelhetjük. Az öntözéssel azonban igen csínján kell bánni: nevezetesen eleintén csak akkor öntözzünk, ha a talaj száraznak mutatkozik, tehát hosszabb időközökben: később minden másnap; május felé végül mindennap kell öntöznünk.

Az öntözést március és áprilisban reggel 9—10 óra tájban, később estefelé végezzük s mindig langyos vízzel. A dinnye nem szereti a sok nedvességet s különösen nem kedveli, ha leveleit s szárait is megöntözzük; miért is legjobban cselekszünk, ha a dinnye tövét öntjük meg. — A mint a virágzás elmúlt s a nővirág dinnyét kötött, a kis dinnyék alá cserépszindely- vagy deszkadarabokat teszünk, nehogy fekete foltokat kapjanak s elrothadjanak. — Ha a dinnyék már nagyobbak, mindennap meg is kell azokat forgatni, a másik oldalukra; ezt azonban mindig nagy vigyázattal kell s kimélttel kell eszközölnünk. — A mi a dinnye talaját illeti, erre tapasztalataink szerint legjobb azon keverék, mely 2 rész homok, 1 rész gypföld vagy iszap és egy rész compost-trágyából kevertük össze, télen egybefagy s tavasz felé használat előtt átrostáltatik. Az ilyen agyagos talajban a dinnye sok hajtást hoz; de nem igen köt s gyümölcse egyáltalában később ér. — Ily uton már május elején vagy közepén lesz korai dinnyénk.

Ha valaki nem akar dinnyét üdészet alá venni, mert ehhez sok melegágy kívánatik, a mi nem mindenkinek van s igen megrágitja a dinnye előállítását, an-

nak a következő eljárást ajánljuk, mellyel nem lesz ugyan májusban dinnyéje, de mégis 2—3 héttel előbb lesz, mintha azt a rendszeres eljárással termelte volna.

Ezen eljárás a következő: kivágunk szép gypkockákat, melyeket meleg ágyba felfordítva helyezünk el úgy, hogy füves része a melegágy talaján feküdjék. Ezen gypszletekbe dugdossuk április hó elején a termelendő fajú dinnyemagvakat egymástól 4—5 cmtr. távolságban.

Néhány nap alatt a dinnyemagvak kikelnek s mintegy két hét alatt három-négy leveles rászákká lesznek.

Ekkor — tehát április hó vége felé — a gypdarabokat a belőlük kikelt dinnye rászákkal együtt kiültetjük a szabadba, az e célra előre elkészített talajjal bíró kupacokba, melyek a talajtól ismét 5—6 centiméternyire magasodnak ki. Miután májusban még a fagyoktól is lehet tartani: sok helyen kisebb ládákat tesznek éjjel a rászákra, mely ládák reggel azokról ismét eltávolítottatnak. A csipkedést (herélést) itt is meg kell tenni okvetlenül ezenkívül még az egyes indákat sugár alakban s egymástól egyenlő távolságban ki is kampózzuk, hogy a szél által össze ne tépesszenek s hogy továbbá a napsugarak s a levegőben minden hajtás egyenlően részesíttessék. — A további teendő azonos azokkal, melyeket a dinnyeüdészettről előre bocsátottunk volt. — Ezen utóbbi eljárást úgy a sárga, mint a görög dinnyéknél is lehet gyakorolni előnnyel, holott üdészet alá venni meleg ágyba leginkább csak sárgadinnyét szoktunk.

Shoktak még korai dinnyét termelni olyformán is, hogy kis gépeken szarvasmarha trágya s agyagból cserepeket készíttünk s cserepekbe ültetjük a dinnyemagvakat március végével a meleg ágyban. Később a rászák a cserepekkel együtt kiültetettnek állandó helyekre a kupacokra s öntözés folytán a cserép átázik s azon a dinnye gyökerei keresztül mehetnek a kupac talajába is.

Fontos dolog, hogy az üdészetre sohase vegyünk friss, hanem mindig 3—4 éves magot; mert a friss mag sok indát, szárat hajt s igen sokára köt; mig ellenben az idősebb mag alig hajt 8—12 cm. hosszú indát s bekurttitattik, mellékajtásai már szoktak hozni nővirágot s kötnek is csakhamar.

Ha nem lenne egyéb magunk, mint 1—2 éves, úgy célszerű azt elvetés előtt egy váson zacskóba kötve kályha fölé langy, meleg helyre akasztani s ott hagyni 2—3 héten át, hogy kiszáradjon mesterségesen s így kell azt elvetni; ily eljárás mellett azt érhetjük el, a mit 4—5 éves maggal érhetünk volna el. A korai termelésre igen ajánlatos fajok, több évi tapasztalataink után: a párisi Prescott cantaloup, a Benko-féle korai, a Blenheim-narancs, a Fehér-féle Turkesztán, a hógömb, a Bayview, a zöld Turkesztán, a Carmelita és a Gari baldi cantaloup, a Cuban Queen és a Dolo. Vannak ezenkívül még számos oly fajok, melyek korai termelése ajánlható; de én részemről üzleti szempontból a párisi Prescott cantaloupot ajánlanám szépsége és nagysága miatt és a Benko-féle korai érése és pártatlan ter mékenysége miatt.

Pattantyúk.

Az egyszeri földesur így szólítja meg egyik cigány szolgáját: „te Pista ha rögtön tudsz hazudni, kapsz egy pint bort.” — Erre a cigány egész lakonikusan azt válaszolja: „csukulom kegyes kezeit, kettét tetszett mondani.”

Egy ember nagy fáradsággal rakván a fát kocsijára, — mindig az alul fekvő hasábokat húzta ki a legnagyobb erőlködéssel. Egy arra menő társa figyelmeztette őt, hogy nagyon nehezen megy ez így. — Igen ám, hát kend mit csinálna? Mit, hát fölülről mennék lefelé. Ugy ám, de édes apám azt tanította, hogy mindig a legnehezebb munkát végezzem először.

Hirdette egy szomszéd város vendéglőse, hogy nála 27 krért tisztességes ebédet lehet kapni. Egy vendég levest kér és megbotránkozva azon, hogy benne egy bór darabot talál, mérgesen hívja a vendéglőst s mondja:

Mi dolog az uram, hogy ön tisztességes étkeket igért 27 krért, s a levesben egy bór darabot talál? Hjah kérem! 27 krért csak nem kívánhatja az ur, hogy egész sarkantus csizmát tegyek bele.

Az aestetikából: Tanár. Ha p. o. azt mondom, hogy sötétlő pontok tűnedeznek fel a láthatáron, — mit értek én ez alatt?

Tanuló. A zombori színházban a gázvilágítást.

Tanár. Ha valaki a görögöt és latint jól érti, mi haszna van abból?

Tanuló. Az, hogy már nem kell azokat tanulni.

Egy egyházi kérkedett azzal, hogy ő halottkém is. Kérde tőle aztán valaki, hogy hát mi a halál jelensége?

— Két hatos — volt a válasz, mert minden temetéstől ennyi dija járt.

Allásan kérem vitéz hadnagy ur, mért van a császári sasnak két feje?

Számár, hát azért, mert két nyaka van.

Firen. Kulimász: (egy 2 napos ujonctól) Mondd meg nekem te bundás, mire való a boryu?

Ujjonc. Hát kérem, az boryu arra való, hogy — hogy — tehén legyen belüle.

Egy század katona vonul át a falun. A kapitány meglátja, hogy egy parasztember úti a szamarat s rászól:

Mért úti kend bátya a „feleségét”?

— Hogyne ütém vitéz gyenyeralis ur — válaszol ez — mikor mindig a katonák után jár.

Hiában, egy pohár jó bor mindennél többet ér! — szóla egy bizonyos társaságban valaki. — Engedelmet kirek alásztatosan, — vága közbe egy cigány, — egy pint jó bor mégis csak többet ér!

NYILTTÉR.)

Nyilvános köszönet.

Bács mezőváros mindazon tisztelt választó polgárainak, kik a folyó évi Ápril hó 10-én végbement jegyző választás alkalmával becses szavazatukkal támogatva, bizalmukkal megtiszteltek, hálás köszönetemet ez úton is nyilvánítani kedves kötelemnek tartom.

Ó-Szivacon, 1883 évi Ápril hó 12-én

Zápoly Kálmán
aljegyző.

* Az e rovatban közlöttékért nem vállal felelősséget a szerk.

MATTONI-féle

BUDAI KIRÁLY
KESERŰFORRÁSOK

Deák Ferencz-forrás, Hunyady Mátyás-forrás,
Szt.-István-forrás, Gróf Széchenyi István-forrás
Mattoni és Wille, Budapest.
Kapható minden gyógyszerárban és ásványvíz-kereskedésben.

Szerkesztői üzenetek.

T. L. Mohol. Ami késik, nem mulik. Az illetékes hatóságot várjuk a választás tudatjuk önnel.

Szónta. F. M. Tanítónak pappal való aprólcós veszekedése nem közérdekű. Ha elven disputálnak, szívesen látjuk; de a privát szerényt nem szabad a publikum undorára nyilvánosan szapulni.

Felelős szerkesztő: Dr. MOLNÁR ISTVÁN LAJOS.

Laptulajdonos és kiadó: Bittermann Nándor.

HIRDETÉSEK.

Idei valódi

ERFURTI

virág- és főzelék magvak,

a legkiválóbb fajokban és legjobb minőségben kaphatók Zomborban

FALCIONE GUSZTÁV

*-11

kereskedésében.

204. sz.
bv. 1883.

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881. LX. t. c. 102. és 120. § a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a zombori tettes kir. járásbírósnak 4030., 4028., 4029., 4825., 4284., 4119., 4158., 4215., 4401., 4490. és 4744. számú végzése által a hódásági takarékpénztár, mint végrehajtató javára, Markovits Mihály és neje Trischler Anna zombori lakosok ellen 6000 frt és 1050 frt tőkék, — ugyanaannak Markovics Mihály elleni 5375 frt, 1500 frt, 575 frt, 1101 frt és 254 frt 61 kr tőkék, — Trischler Ferenc Xávernek, Markovics Mihály és neje elleni 400 frt és 600 frt tőkék, — Schopper J. G. budapesti cégnek és Krzeminszky L. bécsi cégnek, Markovics Mihály elleni 2000 frt, — illetve 1233 frt 76 kr. tőkék, — Trischler Józsefnek, Markovics Mihály elleni 450 frt, — végre pedig „Blech és Eisenwerk Styria”, Lövental Schmidt és Comp. bécsi cégnek, Markovics Mihály elleni 300 frt tőke, törvényes kamatok és megítélt perköltés követelések erejéig elrendelt biztosítási végrehajtás alkalmával bíróság le- és felülfoglalt 22326 frt 24 kr-ra becsült vasárak, bolti szerelvények, butor és ágyneműek, eséplőgép, gazdasági eszközök, lovak, szarvasmarha, gabona és függő termékekből álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatása — mely az 1882. évi 5568. számú végzessel megszüntetett, — a zombori kir. járásbírósnak 1882. évi 6364. sz. végzése alapján folytatandó lesz.

Az árverésnek a 6364/1882. p. számú kiküldetést rendelő végzés folytán, a helyszínén, vagyis Zomborban, alperes üzleti és lakhelyiségeiben leendő eszközzésére 1883. évi április hó 21-ik és következő köznapjainak mindenkoron délelőtti 9 órája határidőül kitzetetik és ahoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételére 1881. LX. t. c. 108 §-ában megállapított feltételek szerint lesz fizetendő.

Zomborban 1883. április 3-án.

Cservenka Lajos,
kir. bír. végrehajtó.

A 164-ik számú sarok ház, a felső városban, a bezdáni úton — a városi raktár (Fabrik) közelében, — két lakosztállyal egészben vagy külön kiadandó; bővebb értesítés nyerhető átellenben Veszeloovszky Péter volt városi közgyámnál.

3-3.

FERENC JÓZSEF
KESERŰVIZ

„Hatásosabb mint a többi budai vizek.”

„Körödmón a legkedveltebb hashajtó viz.”

„Kis adagban hatásos, nem kellemetlen ízű.”

Dr. Korányi tanár

Dr. Kézsmárczy tr.

Dr. Gebhardt tr.

Kérik a forrás használatákor mindig az egyedül helyes elnevezést FERENC JÓZSEF-keserűviz használni. Kapható a gyógyszerárban és fűszerkereskedésben. A széküldési igazgatóság Budapestben, vaci-utca 18. szám.

Rendelvényeket közvetít és felvilágosítással készségesen szolgál ügyünkön

Deutschn Sándor,
Zomborban.

10-3

LUSZTIG JAKAB

ZOMBORBAN

főutca, DALOSSEVICS JAKAB ur házában.

Ajánlja dúsán felszerelt

raktárát

mindennemű bel- és külföldi szövetekből.

Elfogad megrendeléseket egy öltönynek 24 óra alatti elkészítésére.

Legújabb divatú férfi- és gyermeköltönyök a legjutányosabb áron kaphatók.

Minden e szakmába vágó megrendelések a legújabb divat szerint pontosan eszközöltetnek és a legjutányosabb áron számíttatnak. *-10

Koporsódiszítések

dombornyomatban (érc-utáncat)

arany- és ezüst- carton-papirból,
a legdiszesebb kiállításban. 3-2

Nagy árleengedés. — Saját gyártmány.

JOHN & COMP.

Wien, Margarethenstrasse Nr. 49.

1661.

k. ig. 1883.

Pályázati hirdetmény.

Leköszönés folytán megürült Szántova, Dautova és Béreg községek — Sántován székelő körorvosi állomásra ezennel pályázat nyitattik, — és a választás határideje folyó évi ápril 29. napjának d. u. 2 órájára kitzetetik.

Ezen állomást elnyerő — nevezett három községből összesen 500 frt évi fizetést és esetenként 20 kr. látogatási díjt nyer.

Pályázni óhajtók felhivatnak, hogy az egészségügyi törvény értelmében, — és a hazai nyelven kívül a dalmát nyelv ismeretét tanúsító bizonyítvánnyal felszerelt folyamodványaikat mondott határideig alulirt szolgabírói hivatalnál nyujtsák be.

Szántova, 1883. apr. 6.

3-2.

Késmárky,
szolgabíró.

A legjobb
szivarka-papir
LE HOUBLON

féle francia gyártmány.

Utánzástól óvunk.

Ezen szivarka-papir csak akkor valódi, ha minden egyes papíron e bélyeg LE HOUBLON, és minden egyes carton az alóli óvjegy és aláírással van ellátva.

Propriété du Brevet
Cawley & Henry, al einge Fabrikanten, PARIS
Seuls Fabricants brevetés des Marques:
PAPIER ANANAS
Couléur Mals
Qualité supérieure
LE DRAPEAU NATIONAL
Blanc ou Mals
Aux Armes de chaque Pays

22-3

Van szerencsém a nagyérdemű férfi közönség tudomására hozni, hogy helyben

a „Vadászkürt” szállodában

minta kiállításom

megtekinthető. Nevezetesen: saját készítésű férfi fehér- és színes-ingek, mindennemű férfi divat különlegességek, hazai szövött árúk, angol- és francia-nyakkendők, férf- és női-zsebkendők, utazó táskák, eső- és porköpenyek, nap- és esőernyők, botok, gombok, illatszerek, mosdó vizek stb. — hová a tisztelt közönség szíves látogatását, megrendelések végett kéri

mély tisztelettel

Karikás Lajos,

Budapesti kereskedő, Dorotlya-utca 3. sz.

Házeladás.

Az apatini utcában 668. szám alatti, egészen cseréppel fedett ház, melyben van 7 szoba, 2 konyha, 2 kamara, nagy istálló, kocsiszin, fakamara és egy kis gabonarakar, eladó.

Bővebb értesítést ad

Barthol József,

takarékpenztári igazgató.

3-1

